

Sociaal Domein Maastricht Monitor 2019

Samenvatting

Voor u ligt de Monitor Sociaal Domein met informatie over 2019. Deze monitor bevat gegevens over alle individuele voorzieningen van het sociaal domein die op indicatie zijn verstrekt in Maastricht. Gezien de doelstelling om ook de collectieve kracht van de samenleving te versterken, wordt er gewerkt aan de uitbreiding van de monitor met informatie over de inzet van collectieve en algemene voorzieningen. Een resultaat daarvan is dat er inzicht wordt gegeven in de voorliggende monitor over de inzet van Praktijkondersteuner Jeugd bij de huisarts (POH-Jeugd), die ervoor zorgt dat kinderen snel de juiste hulp krijgen zonder dat er sprake is van onnodig doorverwijzen. De monitor biedt daarmee inzicht in de gemeentelijke inzet om de individuele kracht van burgers te versterken en in de ondersteuning van mensen die tijdelijk of permanent geen regie over hun eigen leven kunnen voeren en/of een chronische beperking hebben. Er wordt gestreefd om de informatie over collectieve en algemene voorzieningen verder uit te breiden in volgende edities van de monitor.

Het gebruik van individuele voorzieningen

In 2019 is het percentage Maastrichtse inwoners met ondersteuning 16,9%. Een lichte stijging ten opzichte van 2018 (16,5%). In totaal hebben in 2019 20.921 burgers een indicatie voor één of meerdere individuele voorzieningen ontvangen. Hiermee is het aantal burgers met een indicatie voor één of meerdere individuele voorzieningen met 2% gestegen ten opzichte van 2018.

Het aantal huishoudens met een indicatie in 2019 bedraagt 14.078. Dat is 2% hoger dan in 2018. Ongeveer 24% van de huishoudens heeft een indicatie voor een voorziening uit 2 of meer beleidspijlers (Wmo, Jeugdwet, Participatiewet, schuldhulpverlening of onderwijs). Dit percentage is iets lager dan in 2018.

De buurten met procentueel de meeste burgers met een voorziening zijn Pottenberg (34%) en Malpertuis (33%), Caberg (30%), Nazareth (29%) en Malberg (28%). Hier maakt ongeveer 1 op de 3 inwoners gebruik van een individuele voorziening.

Op oudere leeftijd is de kans dat iemand een voorziening heeft groter dan op jongere leeftijd. Onder 75 tot 85-jarigen heeft circa 39% van de burgers 1 of meer voorzieningen. Onder 85-plussers ligt dit percentage hoger: 80%, ofwel meer dan 3 op de 4 burgers heeft een voorziening. Van de jeugdigen tussen de 4 t/m 17 jaar heeft ongeveer 1 op de 5 een indicatie.

We merken op dat de instroom op peildatum 31-12-2019 even hoog is als de uitstroom. Circa 3.000 inwoners zijn in- en uitgestroomd. In 2019 ontving 72% (circa 15.000 inwoners) ondersteuning terwijl ze een jaar eerder ook ondersteuning hebben ontvangen. Veilig Thuis heeft 939 meldingen uit Maastricht ontvangen en 778 adviezen gegeven. Meer dan 90% van de meldingen uit Zuid-Limburg worden overgedragen naar de lokale teams of worden verder behandeld door het Veilig Thuis team.

Ontwikkeling van het gebruik van individuele voorzieningen

In 2019 ontvingen 2.941 kinderen en jongeren een of meerdere vormen van jeugdhulp. Dit aantal is ongeveer gelijk aan 2018. Dit betekent dat de stijging in aantal jongeren met jeugdhulp, die we sinds het begin van de decentralisatie zagen, tot halt lijkt gekomen. Ondanks dat het aantal jongeren met jeugdhulp niet is gestegen, stijgen de kosten wel

aanzienlijk. De verklaring daarvoor is dat er intensievere hulp is ingezet en dat de duur van de trajecten is toegenomen. Ook landelijk zien we dat de duur van de ingezette hulp en ondersteuning verder toeneemt naar gemiddeld bijna 1 jaar. 1 op de 6 jongeren tot 18 jaar ontvangt een vorm van jeugdhulp. Hiermee ligt Maastricht, net als voorgaande jaren, boven het landelijk gemiddelde van bijna 1 op de 8 jongeren.

In 2019 hebben 388 jeugdigen gebruik gemaakt van de Praktijkondersteuner Huisarts jeugd (POH-jeugd).

Vanaf medio 2018 worden het geslacht, de leeftijd, de school/opleiding en de buurt van de cliënt geregistreerd. Er komen net zoals in 2018 iets meer meisjes dan jongens naar de POH-jeugd. De grootste leeftijdscategorieën zijn de 4 t/m 11 jarigen en de 12 t/m 17 jarigen. De meest voorkomende problematieken in 2019 waren gedragsproblematiek gevolgd door angstproblematiek en stemmingsklachten/depressie.

In 2019 is het aantal kinderen en het deelnamepercentage* in het speciaal onderwijs min of meer stabiel gebleven, met wat lichte fluctuaties. Dit is vergelijkbaar met het landelijk beeld, waar in sommige regio's zelfs van een lichte stijging sprake is.

In 2019 ontvingen 11.368 inwoners een indicatie voor ondersteuning vanuit de Wmo. Dit betreft een stijging van 6% ten opzichte van 2018. Het hoofdarrangement Begeleiding-Individueel kent met 16% de sterkste stijging tussen 2018 en 2019. De stijging bij Hulp bij het Huishouden is met bijna 10% opvallend hoog indien deze wordt afgezet tegen de toename in de voorgaande jaren. Wij vermoeden dat (de aanzuigende werking van) het abonnementstarief per 1 januari 2019 een belangrijke oorzaak is hiervoor.

Eind 2019 is het aantal inwoners met bijstand lager dan in het begin van 2019. Ook bij de IOAZ/W is er in die periode sprake van een daling. Burgers in de leeftijd van 27 tot 45 jaar profiteerden het meeste van de gunstige arbeidsmarkt. Het beroep op de bijzondere bijstand, zowel eenmalig als periodiek, is met 2% gedaald. Het aantal burgers dat gebruik maakt van een of andere vorm van schuldhulpverlening is in 2019 nagenoeg gelijk gebleven t.o.v. in 2018. Het aantal plaatsingen bij werkgevers is ten opzichte van 2018 toegenomen.

Financiën

De totale begroting van de lasten van de individuele voorzieningen sociaal domein (Jeugd, Wmo, Participatie en Onderwijs**) bedraagt voor 2019 €182,8 mln***. Ten opzichte van deze begroting wordt een tegenvaller gerealiseerd van €6,2 mln. De totale begroting van de baten bedraagt voor 2019 €64,8 mln. Aan de batenkant bedraagt het negatief resultaat €2,4 mln. Dit resulteert in een totaal tekort ten opzichte van de begroting van €8,6 mln.

* Gedefinieerd als het aantal leerlingen in het speciaal onderwijs als percentage van het totale aantal kinderen in de leeftijdsgroep.

** De individuele voorzieningen voor onderwijs betreffen de deelname aan het speciaal onderwijs en leerlingenvervoer.

*** Budget bijzondere bijstand en schuldhulpverlening is niet inbegrepen, omdat deze kosten deel uitmaken van het totaalbudget armoedebeleid waardoor deze voorzieningen niet gescheiden zijn uit te splitsen in de begroting.

INHOUDSOPGAVE

Samenvatting – 2

1. Inleiding – 7

- 1.1 Visie op het sociale domein – 8
- 1.2 Lokale aanpak – 9
- 1.3 Doorontwikkeling van de monitor – 11
- 1.4 Leeswijzer – 12

2. Totaaloverzicht individuele voorzieningen Sociaal Domein – 13

- 2.1. Indicaties individuele voorzieningen – 14
- 2.2. In- en uitstroom – 16
- 2.3. Samenloop ondersteuning sociaal domein – 16
- 2.4. Financiën individuele voorzieningen sociaal domein – 18

3. Jeugd – 19

- 3.1 Inzet jeugdhulp – 20
- 3.2 Verwijzers Jeugdhulp – 24
- 3.3 Gedwongen kader – 24
- 3.4 Wachtlijsten Jeugdhulp – 25
- 3.5 Cliënttevredenheid, klachten, bezwaar en beroep – 25
- 3.6 Financiën Jeugdhulp – 27
- 3.7 Praktijkondersteuner Jeugd bij huisartsen – 29
 - 3.7.1 Aantal inwoners met ondersteuning vanuit POH-Jeugd – 29
 - 3.7.2 Kenmerken – 29
 - 3.7.3 Buurten – 30
 - 3.7.4 Hulpvraag – 31
 - 3.7.5 Opvolging POH-Jeugd – 31

4. Onderwijs – 32

- 4.1 Speciaal onderwijs en inzet leerlingenvervoer – 33
- 4.2 Klachten, bezwaar en beroep – 35
- 4.3 Financiën Leerlingenvervoer – 36

5. Wmo – 37

- 5.1 Individuele voorzieningen Wmo – 38
- 5.2 Beschermd Wonen – 41
- 5.3 Cliënttevredenheid, klachten, bezwaar en beroep – 42
- 5.4 Doorlooptijden Wmo – 44
- 5.5 Financiën Wmo – 45

6. Veilig Thuis Zuid-Limburg – 46

- 6.1 Meldingen en Advies – 47
- 6.2 Prestatie indicatoren – 48
- 6.3 Interpretatie – 48

7. Participatiewet – 50

7.1 Participatiewet totaal – 51

7.2 Inwoners met ondersteuning vanuit Participatie – 52

7.3 Levensonderhoud – 54

7.4 Werk – 54

7.5 Bijzondere Bijstand – 57

7.6 Cliënttevredenheid, klachten, bezwaar en beroep – 59

7.7 Financiën Participatiewet – 60

8. Schuldhulpverlening – 61

8.1 Gebruik schuldhulpverlening – 62

8.2 Financiën – 64

Inleiding

1

1.1 Visie op het sociale domein

In de **Toekomstagenda Sociaal Domein Maastricht-Heuvelland 2022** hebben Maastricht en de Heuvelland gemeenten hun droom voor de inwoners van Maastricht-Heuvelland in 2022 verwoord:

Wij willen dat in 2022 iedere inwoner in Maastricht-Heuvelland zich onderdeel voelt van een sociaal netwerk: hij weet dat hij niet alleen is en een beroep kan doen op mensen in zijn omgeving. Andersom kunnen anderen ook om zijn raad of hulp vragen.

Onze jonge inwoners gaan naar school en werken vanuit hun talenten aan hun ontwikkeling. De volwassen inwoners zijn zoveel mogelijk economisch zelfstandig en werken naar vermogen. Of mensen zijn met pensioen en zijn vrijwillig actief.

Inwoners hebben regie over hun eigen leven. Producten, diensten, protocollen en regels zijn niet langer leidend maar het denken in oplossingen. Professionals hebben ruimte om, waar nodig, ondersteuning te bieden op maat.

Deze ambitie is vertaald in vier doelstellingen:

1. De individuele kracht in de samenleving wordt versterkt;
2. De collectieve kracht in de samenleving wordt versterkt;
3. De burger en zijn directe omgeving staan centraal en niet het systeem;
4. We blijven mensen ondersteunen die tijdelijk of permanent geen regie over hun eigen leven kunnen voeren en/of een chronische beperking hebben.

Op verschillende manieren wordt gewerkt aan de realisatie van de ambitie van de Toekomstagenda:

- Op de schaal van Maastricht Heuvelland via reguliere, regionale samenwerking bij beleid en uitvoering. Denk daarbij aan de reguliere beleids-overleggen en aan Sociale Zaken Maastricht Heuvelland.
- Daarnaast hebben de Maastricht Heuvellandgemeenten een aantal gezamenlijke projecten gestart. Deze zijn gericht op innovatie en integraal werken en dragen bij aan minimaal twee van de vier doelstellingen van de toekomstagenda. Het betreft bijvoorbeeld de afstemming en samenwerking Passend Onderwijs-Jeugd en de ontwikkeling van algemeen toegankelijke dagbesteding. Deze projecten zijn samengevat in het Actieplan Toekomstagenda 2018-2019.
- Voor jeugdhulp wordt voor een groot deel op Zuid-Limburgse schaal samengewerkt. Onlangs is het meerjarig Beleidskader Jeugdhulp Zuid-Limburg herijkt en vastgesteld in de raadsvergadering van 10 september 2019.

Medio 2019 is over de uitvoering van de Toekomstagenda sociaal domein Maastricht Heuvelland een tussenbalans opgemaakt. De uitkomst van de gesprekken met burgers, professionals, adviesraden Sociaal Domein en bestuurders is dat we als regio maar ook als individuele gemeenten goed op weg zijn met het realiseren van onze ambities maar dat we nu over kunnen gaan naar een doorlopend proces.

De praktijkervaring leert ook dat het niet alleen projecten zijn die een bijdrage leveren aan de transformatie sociaal domein, maar dat we vooral anders moeten werken vóór en met name mét de inwoners. De ideeën over hoe we dat willen gaan doen zijn november 2019 met de gemeenteraden besproken.

Naast doorlopende regionale processen en enkele projecten, wordt vanaf 2020 vooral ingezet op “samen-leren”. De bedoeling is, om op basis van de ervaringen die onze burgers hebben opgedaan met onze dienstverlening in het sociale domein en die zij ons teruggeven, waar nodig praktische verbeteringen in de dienstverlening aan te brengen en deze mee te nemen in de reflectie op onze beleidsintenties en te verwerken in bijgestelde beleidsdoelen/-notities als doorontwikkeling van onze sociale visie. Het voortschrijdend inzicht leidt uiteraard weer tot aanpassen van bijvoorbeeld inkoopstrategieën, aanbestedingsvormen, gemeentelijke integrale gebiedsgewijze samenwerking in netwerken met andere partijen, dichtbij de burger en buurten.

Op lokaal niveau heeft de realisatie van de ambities van de toekomstagenda een impuls gekregen via het coalitieakkoord. Er zijn diverse ontwikkelingen in gang gezet die wezenlijk zullen bijdragen aan de gewenste resultaten. Hieronder worden deze kort samengevat.

1.2 Lokale aanpak

De lokale aanpak bestaat uit een breed palet aan activiteiten en maatregelen. De begroting 2019 biedt een overzicht. Hieronder benoemen we enkele speerpunten uit de aanpak.

In 2019 zijn we gestart met de **50-gezinnen aanpak**, met als doel om in deze coalitieperiode 50- gezinnen in Maastricht te helpen door maatwerk te leveren. Daarnaast willen we leren door deze aanpak. In elke casus zijn er leerpunten voor zowel onze organisatie als externe partijen te herkennen waarmee we op termijn een structurele verbetering willen creëren. Zo zijn er zaken gesignaleerd ten aanzien van bijzondere bijstand verstrekking, leerlingenvervoer en wonen.

In de tweede helft van 2019 is er geïnvesteerd in de bekendheid van de aanpak binnen SZMH en bij onze partners waardoor het aantal aangemelde gezinnen gestegen is. Er zijn tot nog toe een dertigtal casussen besproken binnen het team en er zijn tot nu toe voor 23 gezinnen maatwerkplannen gemaakt. Er is geïnvesteerd in het verspreiden van de leereffecten door de eerste casussen te verwerken tot een casusboek. Hiermee zullen de maatwerkeindbazen, zoals de in deze methodiek opgeleide medewerkers worden genoemd, in hun organisatie het gesprek aangaan met collega's over integraal werken en maatwerk maken. Ook wordt de aanpak verankerd in het scholingsprogramma binnen SZMH zodat elke medewerker het gedachtegoed leert kennen en weet hoe maatwerk gemaakt kan worden.

Sinds 16 mei 2019 is de organisatie van Sociale Zaken Maastricht Heuvelland gekanteld naar **gebiedsgerichte, integrale teams**. De indeling van deze teams en de gebiedsindeling van de sociale teams in de wijken zijn op elkaar afgestemd. De nieuwe gebiedsgerichte teams bestaan uit consultanten Jeugd, Wmo, Participatie en consultanten Leerplicht en voortijdig schoolverlaters (VSV) die intensief samenwerken als meer-voudige problematiek bij een burger daarom vraagt. Daar krijgt de inwoner één vast aanspreekpunt die hem begeleidt naar de beste oplossing in zijn of haar situatie. Wat enkelvoudig kan worden opgepakt, wordt enkelvoudig geregeld. Deze transformatie kost veel tijd en aandacht. Tegelijkertijd blijft de reguliere dienstverlening doorlopen. Voor onze inwoners is deze transformatie vooral merkbaar in de manier waarop wij ze ondersteunen.

Er zijn verschillende projecten lopende vanuit **Blaauwe Zorg in de Wijk**, te weten project huishoudens, project POH-jeugd, project blauwe ggz etc. Vanuit deze projecten is een document “lessons learned” opgesteld. De geleerde lessen worden indien mogelijk breder toegepast of stedelijk geïmplementeerd. Verder is door de samenwerking bij Blaauwe Zorg in de wijk het project Krachtenbundeling van start gegaan. Daar worden de geleerde lessen verder toegepast. Eind 2019 is de beweging Next Step vanuit Blaauwe Zorg, 50-gezinnen aanpak en Krachtenbundeling gestart om te kijken hoe de geleerde lessen toegepast kunnen worden in een stedelijk uitgerolde netwerkorganisatie.

De **ketenaanpak re-integratie** hebben we afgelopen jaar verder geoptimaliseerd. De primaire ketenpartners (SZMH, Podium24, Annex en MTB) re-integratie werken steeds meer samen als één. Waarbij ieder zijn expertise inzet ten gunste van het geheel. Zodat de inwoners in de regio Maastricht-Heuvelland (werkzoekenden en werkgevers) zo effectief en efficiënt mogelijk worden ondersteund. Door de onderlinge samenwerking te verstevigen en de dienstverlening veel meer in samenhang te brengen, worden betere resultaten bereikt: qua dienstverlening aan de inwoners, bestandsontwikkeling en beantwoording van de arbeidsmarkt-vraag. Zo zijn de partners samen aan de slag om op basis van een reëel arbeidsmarktperspectief de kansen van mensen te vergroten en te verzilveren. Uitgangspunt is dat de burger die zich bij Sociale Zaken Maastricht Heuvelland meldt, in een doorlopend traject stapt van activiteiten om weer naar vermogen volwaardig te kunnen participeren in de samenleving. Waarbij de inwoners in staat gesteld worden om hun talenten te ontdekken en zichzelf te ontwikkelen.

Inmiddels is het aanvalsplan **armoede** en schuldhulpverlening gereed. Daarin zijn zowel de bevindingen van Movisie, de gemeentelijke afdeling onderzoek en statistiek alsook de aanbevelingen vanuit het brede stadsgesprek over armoede en schulden en aanbevelingen vanuit de raad meegenomen. Vanuit de missie van het armoedebeleid om sociale uitsluiting en ongelijkheid als gevolg van armoede en/of schulden te verminderen, zijn twee grote ambities voor het Maastrichtse armoede- en schuldenbeleid geformuleerd: sociale uitsluiting en ongelijkheid verminderen en kansenongelijkheid onder kinderen verminderen. Ook verschuift de focus de komende jaren van het verzachten van armoede naar het voorkómen van armoede en schulden.

Om invulling te geven aan de opgave passend onderwijs-jeugd zijn afstemming en afspraken nodig tussen onderwijs, zorg en gemeente. De **knooppunten op scholen en Kindcentra** zijn het instrument om de interprofessionele samenwerking tussen deze

* <https://static1.squarespace.com/static/584562f91b631b1c50aeb7ce/t/5da425f59b-ca686d838ce3f8/1571038711755/Lessons+Learned+Blaauwe+zorg+in+de+wijk+2019-2021+sept+2019.pdf>

partners 'te verknopen'. Hierbij worden scholen en Kindcentra als vind- en werkplaats gezien. Partners nemen in het knooppunt op school/kindcentrum, in samenspraak met ouders, een gemandateerd besluit om ondersteuning in te zetten. Om een integrale aanpak mogelijk te maken wordt ook hierbij gewerkt conform de werkwijze 1Gezin-1Plan1Regisseur.

Ter versterking van de collectieve kracht in de samenleving wordt onder meer ingezet op het aanbieden van **algemeen toegankelijke dagbesteding**. In de tweede helft van 2019 is de aanbestedingsprocedure voor het algemeen toegankelijk organiseren van de dagbesteding voor ouderen doorlopen. Dit heeft geleid tot een selectie van drie partijen: Stichting Envida, Stichting de Beyart en Stichting Mosae zorggroep. Daarmee wordt de ondersteunende dagbesteding voor ouderen in onze gemeente voortaan zonder indicatie toegankelijk. De gegunde partijen beschikken over een brede deskundigheid en verantwoordelijkheid op het gebied van zorg en ondersteuning.

Het stimuleren van **maatschappelijke participatie** door vrijwillige inzet heeft de afgelopen jaren vorm gekregen in een vernieuwd vrijwilligersbeleid. Deze ontwikkeling is nog in volle gang. In 2018 is ingezet op het versterken van de verbinding tussen actieve bewoners en vrijwilligersorganisaties door het organiseren van bijeenkomsten en workshops, het verbeteren en uitbreiden van de informatieve en stimulerende kracht van de website Maastrichtdoet.nl. Deze ontwikkeling wordt verder doorgezet en ook andere vormen van vrijwilligersondersteuning worden uitgewerkt en geïmplementeerd.

Bovenstaande is slechts een limitatieve opsomming van de veelheid aan acties die worden genomen binnen het sociaal domein.

1.3 Doorontwikkeling van de monitor

Deze Monitor Sociaal Domein bevat overwegend gegevens over alle individuele voorzieningen van het Sociaal Domein in Maastricht. Hierdoor ontstaat inzicht in de gemeentelijke inzet om de individuele kracht van burgers te versterken en in de ondersteuning van mensen die tijdelijk of permanent geen regie over hun eigen leven kunnen voeren en/of een chronische beperking hebben.

Gezien de doelstelling om ook de collectieve kracht van de samenleving te versterken, wordt er gewerkt aan de uitbreiding van de monitor met informatie over de inzet van collectieve en algemene voorzieningen. Een resultaat daarvan is dat er inzicht wordt gegeven in de voorliggende monitor over de inzet van Praktijkondersteuner Jeugd bij de huisarts (POH-Jeugd), die ervoor zorgt dat kinderen snel de juiste hulp krijgen zonder dat er sprake is van onnodig doorverwijzen.

Er wordt gestreefd om de informatie over collectieve en algemene voorzieningen verder uit te breiden in volgende edities van de monitor.

Belangrijk is om te melden dat de cijfers in deze rapportage over heel 2018 en 2019 worden gepresenteerd. Hierdoor is het makkelijker om de resultaten van beide jaren tegen elkaar af te zetten. Waar dat niet mogelijk is worden cijfers op peildata getoond. Daarnaast kan het voorkomen dat de jaartotalen over 2018 enigszins afwijken van de jaartotalen 2018 die in de vorige monitor werden gepresenteerd. Dit heeft te maken met verbeteringen in de definities en datakwaliteit. Deze veranderingen hebben we met terugwerkende kracht doorgevoerd, zodat de cijfers over 2018 en 2019 in deze editie in ieder geval vergelijkbaar zijn.

1.4 Leeswijzer

Het eerste hoofdstuk beschrijft de algemene informatie over de monitor en het ontwikkelen van de monitor. In het tweede hoofdstuk krijgt u eerst een totaaloverzicht van het Sociaal Domein en de samenloop tussen de verschillende beleidspijlers. In het derde hoofdstuk wordt Jeugd en in het vierde hoofdstuk worden Speciaal Onderwijs en Leerlingenvervoer behandeld. Hoofdstuk vijf betreft de Wmo en hoofdstuk zes gaat over Veilig Thuis Zuid-Limburg. Hoofdstuk zeven gaat in op Participatiewet. In hoofdstuk acht treft u informatie over de Schuldhulpverlening.

In januari 2019 zijn twee moties aangenomen, waarin wordt gevraagd om de informatie in de monitor sociaal domein uit te breiden met cijfers over wachttijden bij de Wmo en Jeugd. Deze informatie wordt nu standaard in de monitor opgenomen.

Totaaloverzicht
individuele
voorzieningen
Sociaal Domein

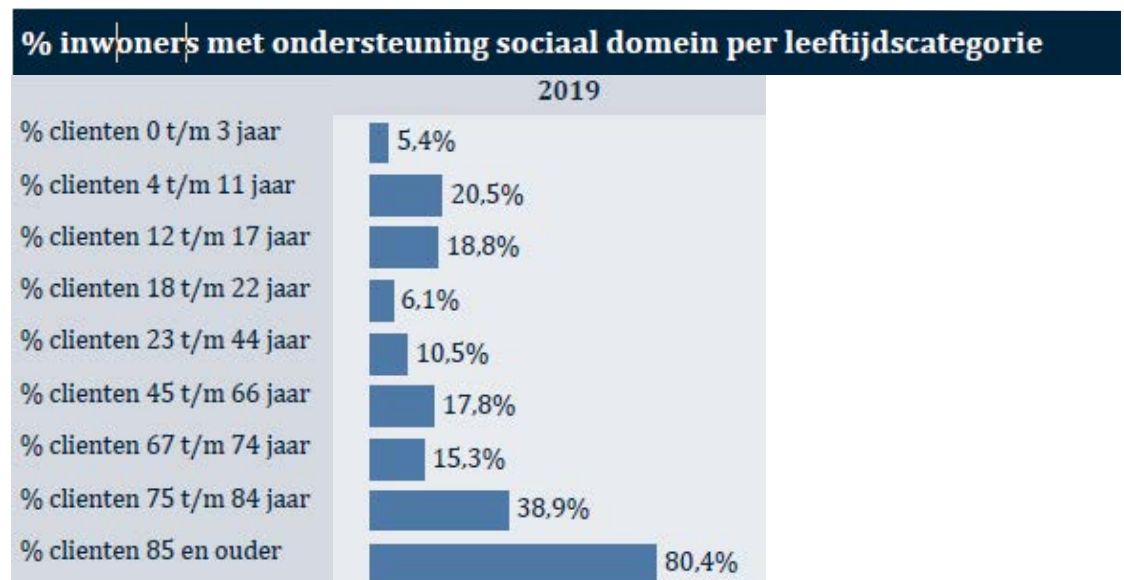

2.1 Indicaties individuele voorzieningen

In 2018 en 2019 bedroeg het percentage Maastrichtse inwoners met ondersteuning respectievelijk 16,5% en 16,9% (Figuur 2.1). Op oudere leeftijd is de kans dat iemand een voorziening heeft groter dan op jongere leeftijd. Onder 75- tot 85-jarigen heeft bijna 39% van de burgers 1 of meer voorzieningen. Bij 85-plussers ligt dit percentage hoger. Circa 80%, ofwel meer dan 2 op de 3 burgers ouder dan 85 jaar, heeft in 2019 een voorziening. Van de jeugdigen van 4 t/m 11 jaar en 12 t/m 17 jaar heeft ongeveer 1 op de 5 een voorziening (Figuur 2.2):

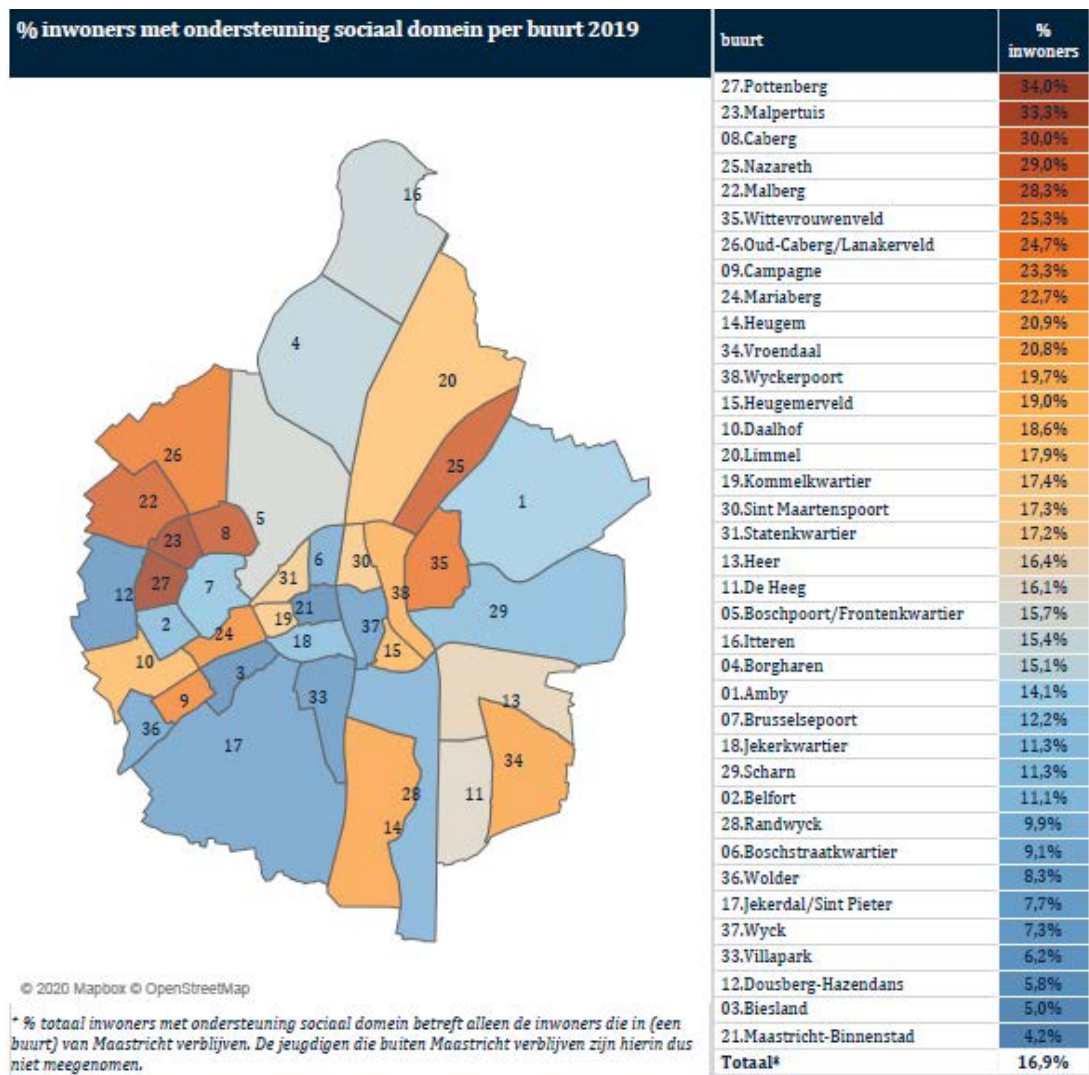
% inwoners met ondersteuning sociaal domein		
gemeente	2018	2019
Maastricht	16,5%	16,9%

Figuur 2.1

Figuur 2.2

Het percentage inwoners met ondersteuning is in figuur 2.3 op buurtniveau inzichtelijk gemaakt. De buurten waar inwoners het meest gebruik maken van ondersteuning zijn Pottenberg (34%), Malpertuis (33%), Caberg (30%), Nazareth (29%) en Malberg (28%). Ongeveer 1 op de 3 inwoners heeft hier een individuele voorziening:

Figuur 2.3

Volgens onze registratiesystemen hebben 20.921 inwoners in 2019 een indicatie voor één of meerdere individuele voorzieningen ontvangen. Dat is een stijging van 2% ten opzichte van 2018. Niet iedereen die een indicatie heeft, maakt daadwerkelijk gebruik van zorg, waardoor het aantal inwoners dat feitelijk ondersteuning krijgt iets lager zal liggen.

In 2019 hadden 14.078 huishoudens een indicatie. Dat is 2% meer dan in 2018 (Figuur 2.4):

Aantal huishoudens en inwoners met ondersteuning Sociaal Domein *				
pijler	aantal huishoudens		aantal inwoners	
	2018	2019	2018	2019
Jeugd **	2.424	2.407	2.935	2.941
Onderwijs	730	733	755	748
Participatie ***	6.238	6.231	8.532	8.444
Schuldhelp	2.299	2.292	2.466	2.433
Wmo	6.889	7.297	10.739	11.368
Geheel sociaal domein	13.857	14.078	20.501	20.921

Voetnoten:

* In de totaaltabel zijn de aantallen inwoners met ondersteuning per pijler opgenomen. De aantallen per pijler dienen niet verticaal opgeteld te worden. Immers, inwoners kunnen gedurende de periode (jaar) meerdere voorzieningen/arrangementen ontvangen hebben. Het totaal aantal inwoners onderaan de tabel (vet gedrukt) is het totaal aantal inwoners/personen of huishoudens gedurende de getoonde periode (jaar).

** Bij het aantal huishoudens en inwoners jeugd: dit is inclusief jeugdigen waarvoor de gemeente Maastricht een zorgplicht heeft, maar die tijdelijk buiten Maastricht verblijven, bijvoorbeeld bij een pleeggezin.

*** Bij het aantal huishoudens en inwoners met een voorziening vanuit Participatiewet: deze cijfers geven het totale aantal unieke huishoudens of inwoners weer dat in de betreffende periode één of meer voorzieningen vanuit deze pijler heeft ontvangen. Dit aantal ligt hoger dan het aantal bijstandsgerechtigden (zie hiervoor hoofdstuk Participatiewet). Een huishouden of inwoner kan namelijk ook incidenteel een beroep doen op de bijzondere bijstand, zonder een bijstandsuitkering te ontvangen. Deze inwoners zijn in deze totaal telling meegenomen.

Figuur 2.4

Het aandeel inwoners met een Persoonsgebonden Budget (PGB) bedraagt in 2019 9%, dat is minder dan in 2018 (Figuur 2.5):

% verdeling inwoners met ondersteuning sociaal domein met ZiN of PGB		
	2018	2019
ZiN	89%	91%
PGB	11%	9%
Totaal	100%	100%

ZiN = Zorg in Natura

PGB= Persoonsgebonden budget

Figuur 2.5

2.2 In- en uitstroom

De instroom op peildatum 31-12-2019 is nagenoeg gelijk aan de uitstroom (respectievelijk 14,4% en 13,7%) (Figuur 2.6). Circa 3.000 inwoners zijn in- en uitgestroomd. In 2019 ontving 72% (circa 15.000 inwoners) ondersteuning terwijl ze een jaar eerder ook ondersteuning hebben ontvangen:

Mutaties* aantal inwoners met ondersteuning op 31-12-2019 t.o.v. jaar eerder		
	aantal inwoners	% inwoners
gelijkgebleven	15.030	71,9%
instroom	3.016	14,4%
uitstroom	2.868	13,7%
Totaal	20.914	100,0%

Weergegeven is het aantal inwoners met ondersteuning in 2019, dat:
 een jaar eerder ook ondersteuning had (=gelijkgebleven)
 een jaar geleden geen ondersteuning had (= instroom)
 een jaar geleden wel een voorziening had, maar eind 2019 niet meer (=uitstroom).

Figuur 2.6

2.3 Samenloop ondersteuning sociaal domein

In 2019 heeft 24% van de huishoudens een indicatie uit twee of meer beleidspijlers (Wmo, Jeugdwet, Participatiewet, Schuldhulpverlening of Onderwijs). Dit is iets minder dan in 2018 (25%). Van de huishoudens maakt 19% gebruik van 2 pijlers. 4% maakt gebruik van 3 pijlers en 1% van 4 of 5 pijlers. De 50-gezinnen aanpak richt zich op gezinnen met meervoudige ondersteuning (Figuur 2.7):

Samenloop aantal pijlers huishoudens totaal op peildatum 31-12-2018 en 31-12-2019		
Samenloop aantal pijlers	31-12-2018	31-12-2019
1 pijler	75%	76%
2 pijlers	20%	19%
3 pijlers	4%	4%
4 of 5 pijlers	1%	1%
Totaal*	100%	100%

Figuur 2.7

Figuur 2.8 toont de meest voorkomende* samenloop van voorzieningen ingedeeld naar jeugd/volwassenen en ouderen. De huishoudens bestaande uit ouderen hebben vooral ondersteuning vanuit één pijler: de Wmo. In 2019 gaat het om bijna 85% van de senioren huishoudens (op peildatum 31-12-2019). Oftewel: meer dan 4 op de 5 van deze huishoudens. De huishoudens met ouderen die meer dan één voorziening ontvangen, combineren meestal een Wmo voorziening met een voorziening vanuit de Participatiewet. Op 31-12-2019 betrof dit 13,1% van de huishoudens. Bij de huishoudens bestaande uit jeugdigen en/of volwassenen komt ondersteuning uit de pijler Participatie het meest voor: van deze huishoudens ontvangt circa 25% een voorziening vanuit de Participatiewet. De meest voorkomende combinatie uit meerdere pijlers is hierbij Wmo en Participatie met bijna 16%. Circa 6% van de huishoudens jeugd en/of volwassenen combineert voorzieningen uit meer dan twee pijlers (Figuur 2.8):

Samenloop pijlers huishoudens jeugd/volwassenen en huishoudens ouderen op peildatum 31-12-2019			
Samenloop aantal p.	Samenloop Pijler Huishouden	% huishoudens	
		Jeugd/Volwassenen	Ouderen
1 pijler	Wmo	17,1%	82,4%
	Participatie	25,3%	0,6%
	Schuldhulp	11,9%	1,8%
	Jeugd	12,1%	
	Onderwijs	1,6%	
	Subtotaal	67,9%	84,8%
2 pijlers	Participatie Wmo	15,7%	13,1%
	Schuldhulp Participatie	3,3%	0,0%
	Onderwijs Jeugd	1,8%	
	Participatie Jeugd	1,6%	
	Wmo Jeugd	1,2%	0,4%
	Schuldhulp Wmo	0,7%	0,4%
	Schuldhulp Jeugd	0,3%	
	Onderwijs Participatie	0,3%	
	Onderwijs Wmo	0,3%	0,1%
	Onderwijs Schuldhulp	0,1%	
	Subtotaal	25,3%	14,1%
	3 pijlers	Schuldhulp Participatie Wmo	1,7%
Participatie Wmo Jeugd		1,3%	0,4%
Onderwijs Wmo Jeugd		0,7%	0,1%
Schuldhulp Participatie Jeugd		0,6%	0,0%
Onderwijs Participatie Jeugd		0,5%	
Onderwijs Participatie Wmo		0,2%	0,1%
Onderwijs Schuldhulp Jeugd		0,1%	
Schuldhulp Wmo Jeugd		0,1%	
Onderwijs Schuldhulp Participatie		0,1%	
Subtotaal		5,4%	1,1%
4 of 5 pijlers	Onderwijs Participatie Wmo Jeugd	0,5%	0,1%
	Schuldhulp Participatie Wmo Jeugd	0,4%	0,0%
	Onderwijs Schuldhulp Participatie Jeugd	0,1%	
	Onderwijs Schuldhulp Participatie Wmo J.	0,1%	
	Onderwijs Schuldhulp Wmo Jeugd	0,1%	
	Onderwijs Schuldhulp Participatie Wmo	0,0%	
Totaal*	100,0%	100,0%	

* Totalen kunnen afwijken door afrondingsverschillen

Figuur 2.8

* Alleen samenloop getoond van combinaties van voorzieningen met minimaal 100 huishoudens.

2.4 Financiën individuele voorzieningen sociaal domein

De totale begroting van de lasten van de individuele voorzieningen sociaal domein (Jeugd, Wmo, Participatie en Onderwijs*) bedraagt voor 2019 €182,8 mln.** Ten opzichte van deze begroting wordt een tegenvaller gerealiseerd van €6,2 mln. De totale begroting van de baten bedraagt voor 2019 €64,8 mln. Aan de batenkant bedraagt het negatief resultaat €2,4 mln. Dit resulteert in een totaal tekort ten opzichte van de begroting van €8,6 mln. (figuur 2.9):

Jaarbedragen in mln.	2018			2019 (JR)		
	Begroting	Realisatie	Resultaat	Begroting	Realisatie	Resultaat
Jeugd	32,8	34,2	-1,4	33,6	41,5	-7,9
Onderwijs	0,6	0,9	-0,3	0,6	0,9	-0,3
Wmo	68,6	66,0	2,6	72,2	71,7	0,5
Participatie (I-deel en W-deel)	82,8	81,5	1,3	82,0	78,9	3,1
Draaiknoppen	-3,1	-3,1	-	-5,6	-4,1	-1,5
Totaal lasten sociaal domein individuele voorzieningen	181,8	179,4	2,3	182,8	189,0	-6,2
Participatie (I-deel)				-64,8	-62,5	-2,4
Totaal baten sociaal domein individuele voorzieningen				-64,8	-62,5	-2,4
Totaal sociaal domein individuele voorzieningen						-8,6

Figuur 2.9

* De individuele voorzieningen voor onderwijs betreffen de deelname aan het speciaal onderwijs en leerlingenvervoer.

** Budget bijzondere bijstand en schuldhulpverlening is niet inbegrepen, omdat deze kosten deel uitmaken van het totaalbudget armoedebeleid waardoor deze voorzieningen niet gescheiden zijn uit te splitsen in de begroting.

Jeugd

3.1 Inzet jeugdhulp

Binnen de jeugdhulp onderscheiden we verschillende vormen van hulp en ondersteuning die als individuele voorziening worden ingezet. Het grootste deel wordt ingezet in de vorm van Zorg in Natura (ZiN) door een van onze gecontracteerde aanbieders. Naast ZiN is het voor ouders ook mogelijk om zelf ondersteuning te organiseren en hiervoor een persoonsgebonden budget (PGB) aan te vragen. Dit gebeurt maar in een klein deel van de gevallen; meestal is er een passende vorm van ondersteuning beschikbaar bij gecontracteerde aanbieders.

Het inzetten van jeugdhulp gebeurt vanuit team Jeugd/ Integraal gebiedsteam (onderdeel van Sociale Zaken Maastricht Heuvelland) in nauw overleg met de hulpvrager. Maar ook een arts, gecertificeerde instelling* of rechter kan op basis van de Jeugdwet doorverwijzen naar jeugdhulp en dit gebeurt op grote schaal. In meer dan de helft van de gevallen worden jongeren doorverwezen door een van deze partijen.

In 2019 ontvingen 2.941 kinderen en jongeren een of meerdere vormen van jeugdhulp. Dit aantal is ongeveer gelijk aan 2018. Dit betekent dat bijna 1 op de 6 jongeren tot 18 jaar een vorm van jeugdhulp heeft. Hiermee ligt Maastricht, net als voorgaande jaren, boven het landelijk gemiddelde van bijna 1 op de 8 jongeren, waarbij de verschillen tussen individuele gemeenten overigens groot zijn**.

In 2018 waren er 2.935 jongeren met een toegekende vorm van jeugdhulp. Dit betekent dat de stijging in aantal jongeren met jeugdhulp, die we sinds het begin van de decentralisatie zagen, tot halt lijkt gekomen. Recent zijn ook de (voorlopige) landelijke cijfers door het CBS gepubliceerd. Hieruit blijkt dat het landelijke cijfer stijgt met 3%, van 430.000 in 2018 naar 443.000 in 2019.

Ondanks dat het aantal jongeren met jeugdhulp niet is gestegen, stijgen de kosten wel aanzienlijk. De verklaring hiervoor is dat er intensievere hulp is ingezet en dat de duur van de trajecten is toegenomen. Ook landelijk zien we dat de duur van de ingezette hulp en ondersteuning verder toeneemt naar gemiddeld bijna 1 jaar.

In figuur 3.1 staat per vorm van jeugdhulp aangegeven hoeveel jongeren hier per jaar gebruik van maken. Veel jongeren ontvangen verschillende vormen van jeugdhulp. Daarom is het totaal aantal unieke personen met jeugdhulp in de tabel lager dan de optelsom van de aantallen per vorm van jeugdhulp.

Als we 2018 vergelijken met 2019 zien we per categorie jeugdhulp verschuivingen op enkele onderdelen. Het aantal lichtere, kortdurende behandelingen*** (behandeling start) daalt sterk. Enerzijds betekent dit een verschuiving naar meer behandelingen individueel. Dit is waarschijnlijk het gevolg van het bij de start van de behandeling beter inschatten van de problematiek. Anderzijds vangen de Praktijkondersteuners Jeugd bij de huisartsen een deel van de lichtere problematiek op waardoor er geen arrangement meer nodig is. Het aantal intensievere behandelingen individueel is sterk gestegen. Zoals gezegd is dit

* Gecertificeerde instelling is een instelling die een jeugdbeschermingsmaatregel of jeugdreclasseringstraject uitvoert

** Zie ook CBS; voorlopige realisatiecijfers 2019 www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2020/18/443-duizend-jongeren-met-jeugdzorg-in-2019

*** Behandeling heeft voornamelijk betrekking op behandeling van psychische problematiek (GGZ)

deels een verschuiving vanuit behandeling start. Dat zijn de kort specialistische behandelingen, de oude basis GGZ, diagnose trajecten, medicijncontroles en overige kort specialistische behandelingen.

Maar voor een deel zal er ook meer problematiek herkend en opgepakt worden. We zien dat er meer (v)echtscheidingsproblematiek is, meer klachten van depressieve aard op jongere leeftijd en meer prestatiedruk.

Ook de begeleide omgangsregelingen (BOR) zien we toenemen gerelateerd aan het aantal (v)echtscheidingen. De BOR wordt voor een belangrijk deel door de rechter toegewezen als noodzakelijke ondersteuning voor de kinderen bij een problematische echtscheiding. Maar ook de huidige capaciteit van de vrijwillige BOR (waar ouders zelf de vrager zijn voor de ondersteuning) die wordt uitgevoerd met vrijwilligers van Humanitas, wordt volledig benut (circa 36 matches per jaar) en heeft daardoor al regelmatig wachttijden.

De vormen van jeugdhulp waarbij jongeren (deels) niet meer bij hun ouders wonen (pleegzorg en verblijf) nemen beide toe. Bij voorkeur wordt pleegzorg ingezet, omdat jongeren dan in een zo 'gewoon' mogelijke gezinssetting - oftewel zo 'thuis' mogelijk - kunnen opgroeien. Het aantal jongeren dat in een pleeggezin woonde, is in 2019 toegenomen met 18%. Deels komt dit doordat er landelijk afspraken zijn gemaakt om pleegzorg standaard in te zetten tot 21 jaar (als pleegkinderen dit willen), zodat jongeren niet plotseling losgelaten worden op hun 18e verjaardag en er een betere overgang naar zelfstandigheid plaatsvindt. Doordat deze jongeren nauwelijks toegang hebben tot de reguliere woningmarkt is de daadwerkelijke doorstroom naar zelfstandigheid ook voor hen een probleem.

Als er geen geschikt pleeggezin beschikbaar is of als de problematiek voor een pleeggezin te zwaar is, verblijft de jongere het best in een gezinshuis. Ook dit is een gewoon gezin, maar de ouder(s) in een gezinshuis zijn professionals die kunnen omgaan met zwaardere problematiek. Beleidsmatig hebben we fors ingezet op een toename van het aantal gezinshuizen in de regio. De stijging die we zien bij verblijf wordt voor een deel dan ook veroorzaakt door een toename van het aantal jongeren dat in een gezinshuis verblijft. Dit aantal is in Maastricht in 2019 met ongeveer 15 toegenomen tot iets meer dan 30. Ook hier geldt sinds kort de landelijke afspraak om verblijf in gezinshuis standaard in te zetten tot 21 jaar.

In 2019 is daarnaast in regioverband een pilot leefhuizen gestart waarmee ook voor de meest zware problematiek verblijf in een buurtsetting wordt gecreëerd. Een van de 3 leefhuizen die in de regio zijn gestart staat in Maastricht. Hier hebben in 2019 6 jongeren verbleven. Hoger op de escalatieladder staan verblijf in een GGZ-instelling bij zware psychische problemen, of bij een aanbieder gespecialiseerd in LVB- al dan niet in combinatie met jeugd- en opvoedproblematiek. Deze vormen van verblijf proberen we zoveel mogelijk te voorkomen door in een eerder stadium gespecialiseerde ambulante behandeling in te zetten of door een pleeggezin, gezinshuis of leefhuis. In de gespecialiseerde vormen van GGZ-verblijf zien we echter nog geen afname. We zien bijvoorbeeld de zeer intensieve verblijfszorg bij sommige GGZ-verblijf aanbieders stijgen hetgeen een aanzienlijk financieel effect heeft. Door de intensiteit van de zorg in dit traject zijn de kosten per cliënt hoog. In dialoog met Mondriaan moeten we nu gaan analyseren waar deze stijging in aantal jeugdigen (voor Maastricht) vandaan komt. Hoe is de verwijzing binnen Maastricht verlopen en welke verbeteringen in de aanpak en toeleiding door zijn te voeren? Overigens passen deze vormen van gespecialiseerde jeugdhulp in de transformatie van het aanbod van Mondriaan, juist omdat de aanpak bewezen effectief is, gericht op het hele gezin en ook de maatschappelijke meerwaarde van de aanpak is aangetoond met business-cases.

De inzet van landelijk gecontracteerde aanbieders (landelijk transitiearrangement) neemt in aantallen verder af. Een deel van de stijging op andere onderdelen zal ook hiermee samenhangen.

Aantal jeugdigen met Jeugdhulp*		
arrangement	2018	2019
Begeleiding individueel jeugd	1.215	1.287
Dagbesteding jeugd	365	375
Behandeling medicatiecontrole	30	85
Behandeling Individueel start	970	620
Behandeling individueel	967	1.383
Behandeling groep	213	225
Dyslexie	124	133
Logeren Jeugd	60	56
Pleegzorg	157	185
Crisisdiensten Jeugd	105	96
Verblijf Jeugd	111	140
BOR	28	46
Regie	86	84
Landelijk transitiearrangement	56	30
Jeugdbescherming/Jeugdreclassering	366	376
Totaal aantal jeugdigen met jeugdhulp	2.935	2.941

** In de tabel zijn de unieke inwoners van 0 t/m 17 jaar en jeugdigen met verlengde jeugdhulp per regel (voorziening) opgenomen. Het totaal aantal inwoners onderaan de tabel (vet gedrukt) is het totaal aantal unieke inwoners van 0 t/m 17 jaar en jeugdigen met verlengde jeugdhulp gedurende het jaar. Het totaal aantal verstrekte voorzieningen per jaardeel is de som van de getallen per kolom en kan hoger zijn doordat één unieke inwoner/jeugdige twee of meer verschillende voorzieningen kan hebben.*

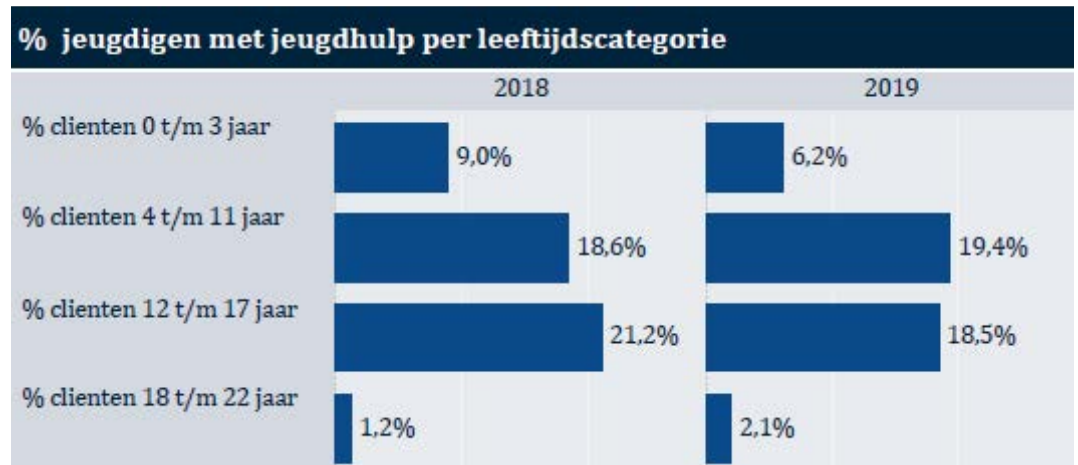
Figuur 3.1

De inzet van PGB voor jeugdhulp is vanaf 2015 fors gedaald en lijkt ook in 2019 te stabiliseren op circa 4% van het totaal aantal jeugdigen (Figuur 3.2). Doordat jeugdhulp in onze regio breed is gecontracteerd, is er relatief weinig vraag naar de inzet van PGB. Casuïstiek waarin PGB wordt ingezet betreft vaak informele zorg. Dit is buitengebruikelijke zorg waarbij extra ondersteuning nodig is die uitgevoerd wordt door ouders zelf en/of hun netwerk. Het gaat dan bijvoorbeeld om opvang voor kinderen met meerdere zorgvragen, waarvan de combinatie het moeilijk maakt om reguliere zorg in te zetten.

% verdeling jeugdigen met jeugdhulp ZiN of PGB		
	2018	2019
ZiN	96%	96%
PGB	4%	4%
Totaal	100%	100%

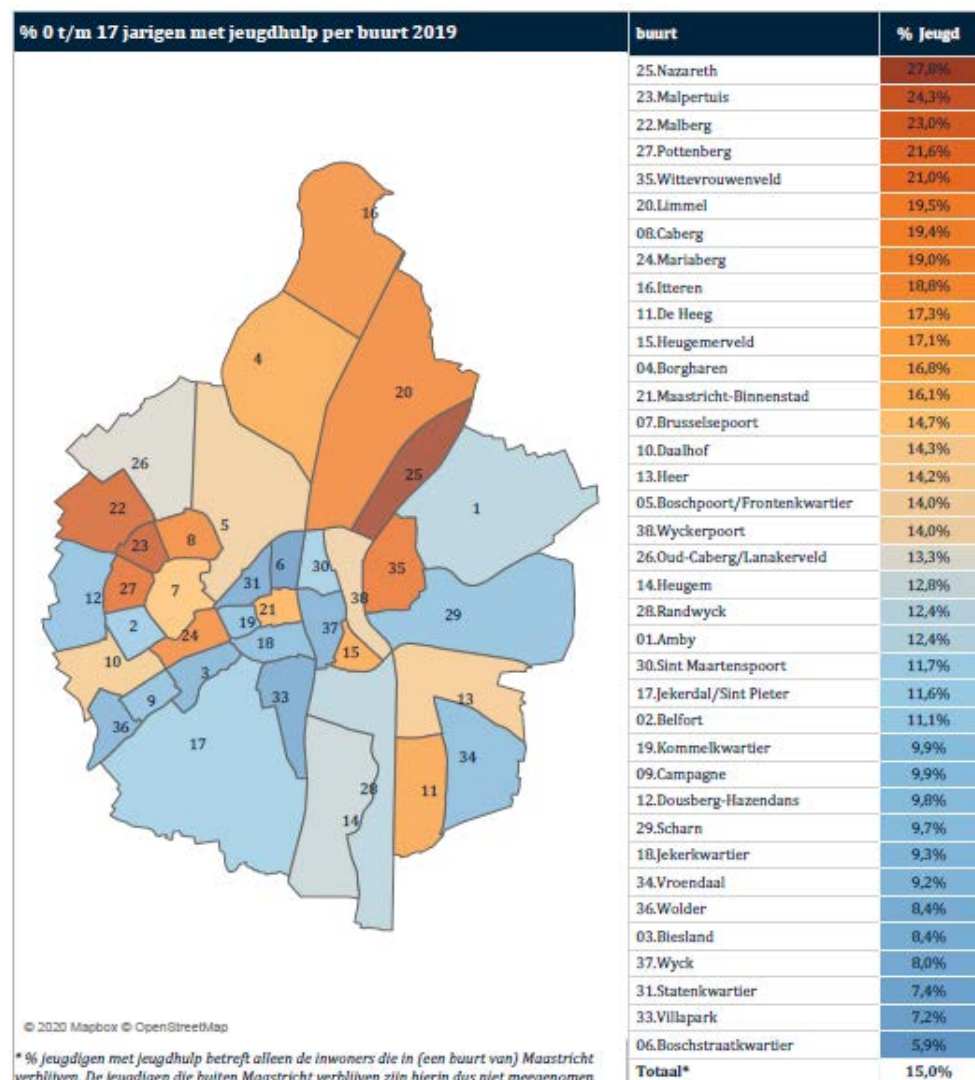
Figuur 3.2

Het aandeel jongeren dat een beroep doet op jeugdhulp is bijna gelijk in de categorieën 4 t/m 11 jaar en 12 t/m 17 jaar. Van deze groepen doet bijna 1 op de 5 jongeren een beroep op jeugdhulp. In de groep zeer jonge kinderen t/m 3 jaar is dit lager, 1 op de 16 (Figuur 3.3):

Figuur 3.3

Het percentage jeugdigen met jeugdhulp is in figuur 3.4 op buurtniveau inzichtelijk gemaakt. Net als in voorgaande jaren is het aandeel het hoogst in Nazareth (28%), gevolgd door de buurten Malpertuis, Malberg, Pottenberg en Wittevrouwenveld met 21-24%:

Figuur 3.4

3.2 Verwijzers Jeugdhulp

Inzet van jeugdhulp gebeurt op verwijzing van team Jeugd/Integraal Gebiedsteam (onderdeel van Sociale Zaken Maastricht Heuvelland) of op verwijzing door een arts, gecertificeerde instelling of rechter. Circa 44% van de ondersteuningsvragen kwam in 2019 binnen via Team Jeugd, circa 35% via een arts (huisarts, medisch specialist of jeugdarts), bijna 6% via een justitieel verwijzer en bijna 14% via de gecertificeerde instellingen (Figuur 3.5):

Verdeling verwijzers jeugdzorg		
verwijzers	2018	2019
Gemeente	46,5%	44,4%
Huisarts	24,0%	27,5%
Gecertificeerde instelling	9,4%	13,9%
Justitiële verwijzer	12,5%	5,6%
Medisch specialist	3,8%	4,2%
Jeugdarts	2,3%	3,1%
Onbekend	1,1%	0,4%
Zelfverwijzer/ geen verwijzer	0,4%	0,9%
Totaal	100,0%	100,0%

Figuur 3.5

3.3 Gedwongen kader

Jeugdhulp kan door de rechter dwingend worden opgelegd. Kinderen/jongeren komen dan (tijdelijk) onder toezicht of voogdij te staan van een gecertificeerde instelling. Dit noemen we maatregelen jeugdbescherming/jeugdreclassering. In onze regio worden deze maatregelen uitgevoerd door Bureau Jeugdzorg Limburg, William Schrikker Groep en Leger des Heils. In enkele gevallen worden jongeren gesloten geplaatst, omdat zij zich dreigen te onttrekken aan noodzakelijke behandeling of omdat zij een risico vormen voor hun omgeving.

In 2019 waren er 329 jongeren met een jeugdbeschermingsmaatregel en 55 jongeren met een reclasseringsmaatregel. Ten opzichte van 2018 zien we - net als in voorgaande jaren - een daling in het aantal reclasseringsmaatregelen. Het aantal jeugdigen met jeugdbescherming is echter gestegen (Figuur 3.6). In 2019 zijn tot nu 10 jongeren (Jeugdzorg Plus) uit Maastricht gesloten geplaatst, dat zijn er 3 meer dan in 2017 en 2018.

Jeugdhulp en jeugdbescherming gaan vaak samen. Kinderen die onder toezicht of voogdij staan, ontvangen daarnaast vaak ook een vorm van jeugdhulp. Door de relatief zwaardere problematiek bij deze kinderen maakt dit financieel gezien een aanzienlijk onderdeel uit van de totale kosten aan jeugdhulp. Circa 30% van de totale uitgaven aan jeugdhulp worden ingezet voor de 329 jongeren met een jeugdbeschermingsmaatregel.

Aantal jeugdigen met jeugdbescherming/jeugdreclassering *		
	2018	2019
Jeugdreclassering	65	55
Jeugdbescherming	312	329
Totaal jeugdigen	366	376

** In de tabel zijn de unieke inwoners per regel (voorziening) opgenomen. Het totaal aantal inwoners onderaan de tabel (vet gedrukt) is het totaal aantal unieke inwoners gedurende het jaar. Het totaal aantal verstrekte voorzieningen per jaar is de som van de getallen per kolom en kan hoger zijn doordat één unieke inwoner/persoon twee of meer verschillende voorzieningen kan hebben.*

Figuur 3.6

3.4 Wachtlijsten Jeugdhulp

Conform de motie inzake wachtlijsten in de jeugdzorg wordt gerapporteerd over de wachttijden tussen toewijzing van de jeugdhulp en de daadwerkelijke start van de hulp. Onder wachttijd wordt verstaan de termijn tussen de ingangsdatum van de toewijzing (301-bericht) en het moment van de start van de zorg dat gemeld wordt door middel van het startbericht (305-bericht). In het kalenderjaar 2019 bedraagt de wachttijd gemiddeld twee dagen. 93% van de toewijzingen (301-berichten) die ingaan per 2019, start op dezelfde dag. Hier is dus geen sprake van een verschil in dagen. 0,02% van diezelfde toewijzingen start twee maanden na de ingang van de toewijzing. Deze opgave van de wachttijd is alleen voor de gemeente Maastricht en dus gebaseerd op de toewijzingen (301-berichten) die door de gemeente Maastricht zijn gestuurd naar de aanbieders (met een ingangsdatum in 2019).

Een aantal aanbieders in de regio Zuid-Limburg meldt op dit moment een wachtlijst voor een deel van hun aanbod. Dit geldt met name op het gebied van GGZ.

3.5 Cliënttevredenheid, klachten, bezwaar en beroep

Cliënttevredenheid

Aanbieders leveren halfjaarlijks gegevens aan bij het CBS. Deze verplichting is vastgelegd in de Jeugdwet in de vorm van een Informatieprotocol Beleidsinformatie Jeugd. In dit informatieprotocol is beschreven welke gegevens aangeleverd kunnen worden, waaronder ook de outcomegegevens van de door de aanbieders ingezette jeugdhulp. Facultatief leveren zij dus momenteel outcomegegevens aan bij het CBS. Onder deze outcomegegevens wordt onder meer cliënttevredenheidsresultaten begrepen. Het CBS toetst de volledigheid en juistheid van deze gegevens. Vervolgens stuurt het CBS een spiegelrapport naar de aanbieders terug, waarin de cliënttevredenheid per gemeente wordt weergegeven. Dit spiegelrapport hebben wij opgevraagd. Aangezien outcomegegevens facultatief (en dus niet verplicht) worden aangeleverd bij het CBS, leveren niet alle aanbieders deze gegevens aan.

Vijf aanbieders hebben derhalve cliënttevredenheidsresultaten van jeugdigen, wiens jeugdhulp werd beëindigd in het laatste halfjaar van 2019, aangeleverd bij het CBS. Deze vijf aanbieders hebben gezamenlijk 656 jeugdigen van de gemeente Maastricht jeugdhulp geboden en hebben gezamenlijk 235 trajecten beëindigd. De cliënttevredenheid is gemeten bij alleen de jeugdigen, alleen de wettelijke vertegenwoordiger(s) of beiden. Twee aanbieders hebben de cliënttevredenheid bij de cliënttevredenheid gemeten bij de jeugdigen. Daar komen zij op een gemiddeld rapportcijfer van 8,3. Vijf aanbieders hebben de cliënttevredenheid gemeten bij de wettelijke vertegenwoordiger(s). Daar komen zij op een gemiddeld rapportcijfer van 7,7.

Cliënttevredenheid kan ook worden opgemaakt uit jaarverslagen van de aanbieders. Over het verslagjaar 2019 mogen zij hun jaarverslag op een later tijdstip indienen vanwege de coronacrisis. Eerder moesten zij de jaarverslagen aanleveren medio de zomervakantie, maar zij hebben nu uitstel gekregen tot 1 oktober van dit kalenderjaar.

Klachten, bezwaar en beroep

In 2019 zijn er 16 geregistreerde klachten ontvangen. Bij 6 klachten is geen uitspraak gedaan omdat onvoldoende zekerheid werd verschaft over de feitelijke toedracht waardoor geen uitspraak werd gedaan (figuur 3.7):

Klachten	2018	2019
Gegrond	0	0
Deels gegrond	0	1
Ongegrond	0	0
Niet in behandeling genomen	0	0
Geen uitspraak over gedaan	0	6
Na bemiddeling afgezien van verder behandeling	1	0
Ingetrokken klachten	0	1
Doorverwezen klachten	0	8
Totaal geregistreerde klachten	1	16
% gegrond	0%	0%

Figuur 3.7

In 2019 is 1 bezwaarschrift deel gegrond verklaard (figuur 3.8):

Besloten bezwaarschriften	2018	2019
Gegrond	0	0
Deels gegrond	0	1
Ongegrond	0	0
Niet ontvankelijk	0	0
Ingetrokken	0	0
Totaal	0	1
% gegrond	0%	0%

Figuur 3.8

Er waren in 2019, net zoals in 2018, geen beroepszaken (figuur 3.9):

Besloten beroepszaken	2018	2019
Gegrond	0	0
Deels gegrond	0	0
Ongegrond	0	0
Niet ontvankelijk	0	0
Ingetrokken	0	0
Totaal	0	0
% gegrond	0%	0%

Figuur 3.9

3.6 Financiën Jeugdhulp

Over het jaar 2019 bedraagt het geprognosticeerde resultaat Jeugdzorg €7,9 mln. nadelig (Figuur 3.10). Dit resultaat bestaat enerzijds uit een incidenteel nadeel van €1,1 mln. uit afwikkeling voorgaande jaren en anderzijds een nadeel van €6,8 mln. Met name de duurdere zorgvormen laten in 2019 een stijging zien. Dit geldt voor verblijf, behandeling individueel en de Landelijke Inkoop.

Ten opzichte van 2018 is ook een stijging zichtbaar van de uitvoeringskosten en innovatie. Het verschil kan verklaard worden door een stijging in de uitvoeringskosten van SZMH vanwege extra acties in het kader van 1Gezin1Plan1Regisseur en 50-gezinnen aanpak. Er is met gemeentefondsgeld van het rijk een regionaal transformatiefonds opgezet waarmee allerlei innovaties zijn opgestart. Dit heeft gezorgd voor extra kosten maar ook dekking (€ 1,05 mln.). De mogelijkheden van ons eigen innovatiebudget zijn in 2019 meer benut dan in 2018 waardoor 600K meer is uitgegeven. Dat is vooral ook ons aandeel in de regionale innovatieacties. En tot slot zijn de kosten van Veilig thuis gestegen met ruim 400K. Daar is gedeeltelijk compensatie voor ontvangen van het rijk: het betrof de extra kosten van de nieuwe meldcode.

Jaarbedragen in mln.	Realisatie 2018	2019 (JR)
Arrangementen (ZiN)	26,5	29,3
Arrangementen (ZiN) - incidenteel *	-0,3	1,1
Persoonsgebonden budget (PGB)	0,7	0,7
GGZ vrijgevestigd & consultatie	0,1	0,0
JeugdzorgPlus	0,5	0,5
Jeugdbescherming	2,5	2,4
Landelijke Inkoop	0,7	1,5
Uitvoeringskosten	3,0	4,0
Innovatie	0,6	2,0
Totaal	34,2	41,5
Budget	32,8	33,6
Resultaat	-1,4	-7,9

Figuur 3.10

Innovatiegelden Jeugd 2019

In 2019 is €2 mln. besteed aan het stimuleren van innovatie en transformatie van de jeugdhulp. Een belangrijk uitgangspunt bij de besteding van dit innovatiebudget is dat met de inzet van de middelen een bijdrage geleverd wordt aan de doelstelling van de Jeugdwet om de ondersteuning integraler, lichter en dichter bij het kind of jongere te organiseren.

In 2019 is daarbij de nadruk gelegd op het stimuleren van de samenwerking op school. Zowel door de samenwerking, inrichting en ondersteuning van de knooppunten in het onderwijs als met de verdere ontwikkeling van nieuwe proeftuinen voor de Doelgroeparangementen Onderwijs Jeugdhulp. De innovatiemiddelen worden ingezet voor initiatieven die zich bewezen hebben als de schoolcoach bij Manjefiek, de laagdrempelige voorzieningen van jongeren door jongeren bij @ease, de talent-ontdekkers bij het LEF-team, de inzet van gezinscoaches bij kinderen van ouders met psychische problematiek en de financiering van de praktijkondersteuner Jeugd bij de huisarts. Veel van deze initiatieven zijn onderdeel van de beweging van systeem- naar leefwereld.

Transformatiemiddelen Jeugd 2018-2020

Op basis van het regionaal transformatieplan Jeugd ontvangt de regio Zuid-Limburg een bedrag van in totaal €3,1 mln. uit het landelijke transformatiefonds. Deze middelen worden grotendeels ingezet om de residentiële jeugdhulp door te ontwikkelen naar kleinschaligere voorzieningen in de buurt zodat ook jongeren die (tijdelijk) niet thuis kunnen verblijven wel ‘zo thuis mogelijk’ kunnen opgroeien. In het kader hiervan is in 2019 een pilot leefhuizen (zie ook pagina 21) gestart waar ervaringen worden opgedaan met dit nieuwe concept. Voor een deel worden de middelen ook subregionaal ingezet om de systematiek van 1G1P1R sterker te verankeren.

* Betreft het resultaat afwikkeling voorgaande jaren en terug-ontvangsten naar aanleiding van rechtmatigheidsonderzoeken.

3.7 Praktijkondersteuner Jeugd bij huisartsen

Door de intensievere samenwerking met de huisarts krijgen kinderen eerder de juiste jeugdhulp, worden niet onnodig doorverwezen of krijgen snel specialistische hulp als dat nodig is. Ook hier geldt, net als op school, vindplaats is werkplaats. De Praktijkondersteuners Jeugd bij de huisarts vervullen een belangrijke schakel in de integrale aanpak, bijvoorbeeld naar de consulenten Jeugd uit het Integrale Gebiedsteam (IGT).

3.7.1 Aantal inwoners met ondersteuning vanuit POH-Jeugd

De drie teams POH-jeugd hebben in 2018 en 2019 819 jeugdigen behandeld (figuur 3.11):

Aantal jeugdigen met POH Jeugd per team				
jaar	Noord-Oost	Noord-West	Zuid	Totaal
2018	111	152	168	431
2019	118	174	96	388
Totaal	229	326	264	819

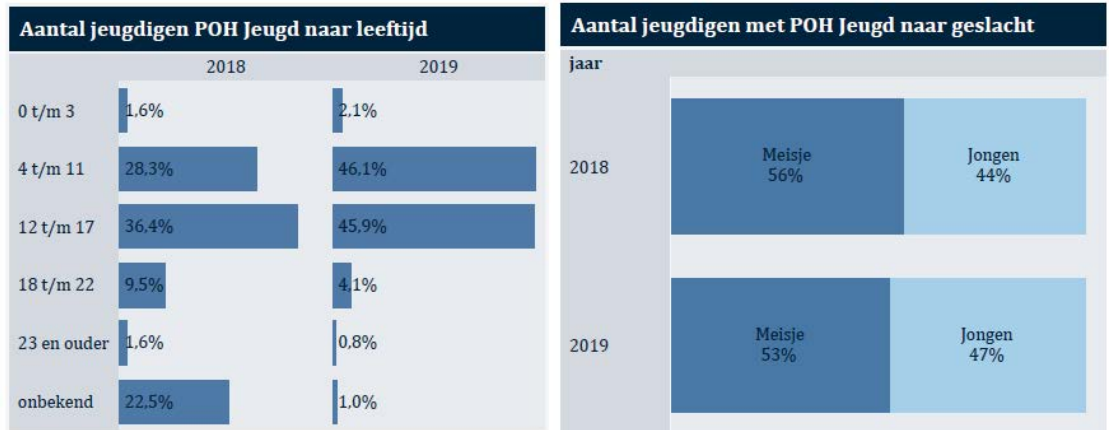
Figuur 3.11

3.7.2 Kenmerken

Vanaf medio 2018 worden het geslacht, leeftijd, school/opleiding en wijk van de jeugdige geregistreerd. Er komen iets meer meisjes dan jongens naar de POH-jeugd. De meeste jeugdigen zitten op het basisonderwijs, gevolgd door VWO en HAVO. De grootste leeftijdscategorieën zijn de 4 t/m 11 jarigen en 12 t/m 17 jarigen (Figuur 3.12):

Aantal jeugdigen met POH Jeugd naar type onderwijs		
opleiding/school	2018	2019
Peuterspeelzaal	3	5
Kinderdagverblijf	3	3
Basisonderwijs	125	177
Speciaal basisonderwijs	5	7
Speciaal voortgezet onder..	11	10
VMBO-basis	4	9
VMBO-kader	22	10
VMBO-TL	26	28
HAVO	34	47
VWO	33	49
MBO	17	15
HBO	12	3
Geen	16	13
niet geregistreerd	118	12
Universiteit	2	
Totaal	431	388

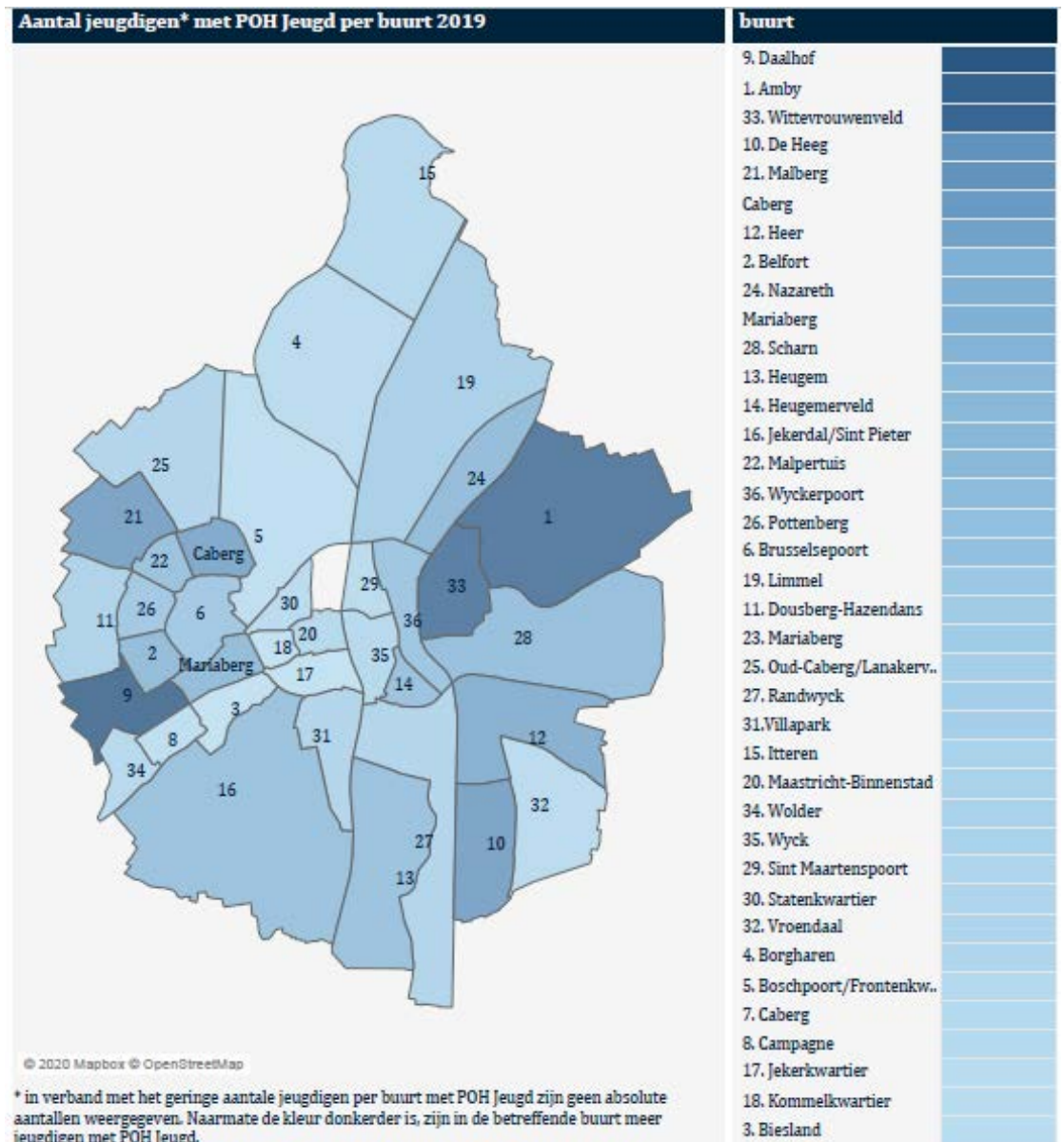
Figuur 3.12 (vervolg op pagina 30)

Figuur 3.12

3.7.3 Buurten

De meeste jeugdigen die gebruik hebben gemaakt van de POH-jeugd komen uit Daalhof, gevolgd door Amby, Wittevrouwenveld, De Heeg en Malberg (Figuur 3.13):

Figuur 3.13

3.7.4 Hulpvraag

Ook de hulpvraag van de jeugdigen wordt vanaf medio 2018 gecategoriseerd. De meest voorkomende problematieken in 2019 waren gedragsproblematiek gevolgd door angstproblematiek en stemmingsklachten/depressie (Figuur 3.14):

Hulpvraag jeugdigen met POH Jeugd				
	2018		2019	
	aantal hulpvragen	%	aantal hulpvragen	%
Gedragsproblematiek	32	7%	53	14%
Angstproblematiek	76	18%	52	13%
Stemmingsklachten/depressie	52	12%	47	12%
Niet gecategoriseerd/overig	38	9%	39	10%
Echtscheiding/gezinsproblematiek	45	10%	31	8%
Concentratie/aandachtsproblematiek	30	7%	27	7%
Systeemproblematiek	12	3%	25	6%
Rouw	1	0%	18	5%
Multiproblematiek	29	7%	17	4%
Trauma	5	1%	14	4%
Sociale problemen	8	2%	13	3%
Opvoedingsproblematiek	28	6%	12	3%
Stress	8	2%	11	3%
Somatische klachten	22	5%	12	3%
School en pestproblematiek	27	6%	11	3%
Identiteitsproblematiek	10	2%	6	2%
Dyslexie, dyscalculie	1	0%		
Emotionele problematiek	7	2%		
Totaal	431	100%	388	100%

Figuur 3.14

3.7.5 Opvolging POH-Jeugd

Geregistreerd wordt of en zo ja welke opvolging/verwijzing er is na afloop van de begeleiding door de POH-jeugd en naar welke instantie wordt doorverwezen. Weergegeven zijn de gegevens van de jeugdigen, waarvan het traject bij de POH-jeugd is afgerond (Figuur 3.15):

Verdeling opvolging POH Jeugd		
Opvolging POH	2018	2019
Afgesloten/ geholpen zonder verwijzing	48%	45%
Verwijzing Jeugd-GGZ	24%	29%
Verwijzing jeugdhulp	7%	10%
Afgebroken door gezin / no show (bij int.)	11%	8%
Verwijzing huisarts	1%	3%
Verwijzing voorliggend veld	4%	2%
Doorverwezen naar Team Jeugd	5%	1%
Verwijzing Veilig thuis		0%

Figuur 3.15

Onderwijs

4.1 Speciaal onderwijs en inzet leerlingenvervoer

Een Toelaatbaarheidsverklaring (TLV) voor deelname aan het (voortgezet) speciaal onderwijs wordt afgegeven door de directeuren van de samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs Primair Onderwijs en Voortgezet Onderwijs. Het samenwerkingsverband heeft een vereveningsopgave ten opzichte van de landelijke deelnamepercentages speciaal onderwijs. Bij de rijksbekostiging van de schoolbesturen/Samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs is uitgegaan van een gemiddeld deelnamepercentage van leerlingen in het (V)SO. Zit het samenwerkingsverband boven dat landelijk gemiddelde wordt gekort op de bekostiging waarbij er vier jaar de tijd was (2015-2019) om het deelnamepercentage te laten afnemen. De twee samenwerkingsverbanden Maastricht Heuvelland (PO en VO) halen de norm wel. Parkstad waarschijnlijk niet, waardoor daar schoolbesturen uit hun eigen middelen grotere deelname aan (V)SO moeten bekostigen.

Het samenwerkingsverband streeft ernaar pas een TLV af te geven nadat een leerling besproken is in het zogenaamde Knooppunt op school waarin ook expertise vanuit de gemeente wordt ingebracht (Schoolmaatschappelijk werk, Jeugdgezondheidszorg, Team Jeugd en Team Onderwijs/Leerplicht/VSV van Sociale Zaken Maastricht Heuvelland). Zo'n afweging voor overstap naar het speciaal onderwijs wordt in het knooppunt altijd in samenspraak met de ouders gemaakt.

In het Knooppunt wordt ook samen de afweging gemaakt welke school qua ondersteuningsprofiel het beste past bij de vraag van het kind en welke school daarbij al of niet de 'dichtstbijzijnde' school is, hetgeen maatgevend is voor het toekennen van een beschikking leerlingenvervoer. In 2019 is het aantal kinderen en het deelnamepercentage* in het speciaal onderwijs min of meer stabiel gebleven, met wat lichte fluctuaties. Dit is vergelijkbaar met het landelijk beeld, waar in sommige regio's zelfs van een lichte stijging sprake is. Om hier beweging in te krijgen wordt met schoolbesturen gestuurd op meer inclusie van leerlingen met speciale ondersteuningsbehoeften in reguliere scholen (Kern Integrale Kindcentra en Maatwerkvoorzieningen Voortgezet Onderwijs) (Figuur 4.1). De peildatum voor de bepaling van aantallen en deelnamepercentage maatwerkvoorzieningen Voortgezet Speciaal Onderwijs is 1 oktober.

Peildatum	Leerlingaantallen	Deelnamepercentage
<i>Speciaal Onderwijs Maastricht Heuvelland</i>		
1-10-2017	286	2,43%
1-10-2018	288	2,47%
1-10-2019	295	2,53%
<i>Speciaal Basis Onderwijs Maastricht Heuvelland</i>		
1-10-2017	341	2,89%
1-10-2018	323	2,77%
1-10-2019	333	2,85%
<i>Voortgezet Speciaal Onderwijs Maastricht Heuvelland</i>		
1-10-2018	386	4,17%
1-10-2019	371	4,23%

Deelnamepercentage Voortgezet Speciaal Onderwijs afgelopen schooljaren Maastricht Heuvelland	Leerlingaantallen	Deelnamepercentage
<i>Schooljaar</i>		
2015/2016	438	4,22%
2016/2017	396	3,90%
2017/2018	403	4,13%
2018/2019	386	4,22%

Figuur 4.1

* Gedefinieerd als het aantal leerlingen in het speciaal onderwijs als percentage van het totale aantal kinderen in de leeftijdsgroep.

In figuur 4.2 is aangegeven hoeveel leerlingen met een TLV een beschikking Leerlingenvervoer hebben aangevraagd en gekregen en hoeveel leerlingen een vervoersarrangement hebben gekregen. Voor schooljaar 2019/2020 zijn 451 beschikkingen leerlingenvervoer afgegeven ten opzichte van 482 voor schooljaar 2018/2019. Omdat sommige jeugdigen beschikkingen hebben voor twee typen vervoer gaat het om 411 unieke jeugdigen voor schooljaar 2019/2020. Het merendeel maakt gebruik van aangepast vervoer gevolgd door autovergoeding.

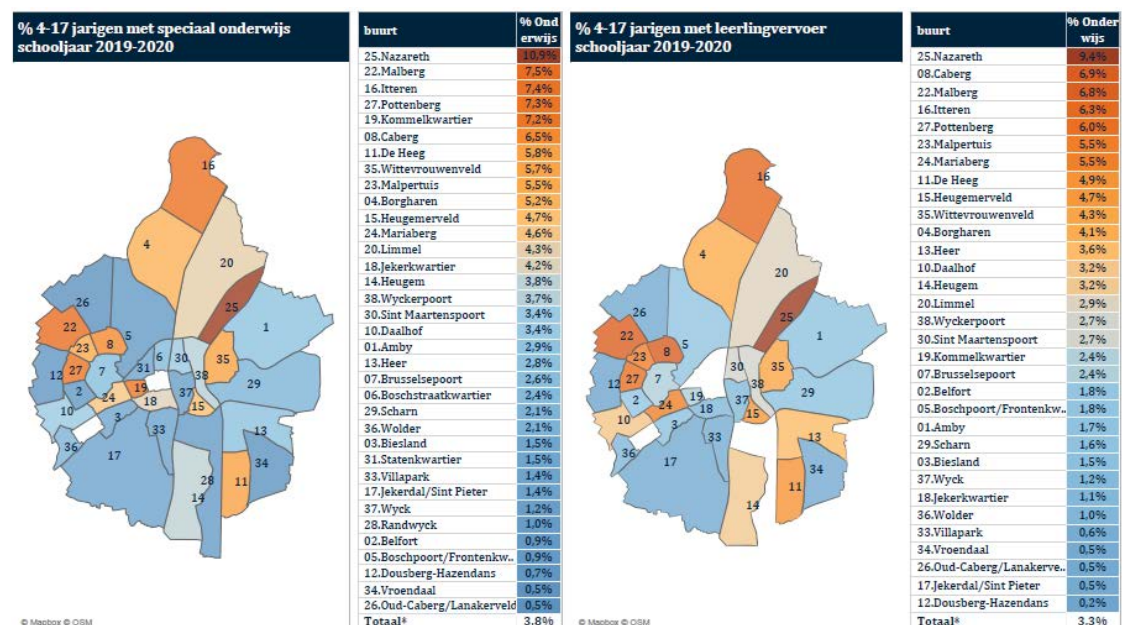
Aantal 4 t/m 17 jarigen Speciaal Onderwijs en jeugdigen met leerlingvervoer per schooljaar		
	schooljaar 2018-2019	schooljaar 2019-2020
Leerlingvervoer	434	411
Speciaal onderwijs	530	485
Totaal jeugdigen	663	613

** In de tabel zijn de unieke jeugdigen per regel (voorziening) opgenomen. Het totaal aantal jeugdigen onderaan de tabel (vet gedrukt) is het totaal aantal jeugdigen gedurende het schooljaar. Het totaal aantal verstrekte voorzieningen per jaardeel is de som van de getallen per kolom en kan hoger zijn doordat één unieke persoon twee of meer verschillende voorzieningen kan hebben.*

Figuur 4.2

Het percentage jeugdigen dat Speciaal onderwijs volgt en gebruik maakt van leerlingenvervoer is in figuur 4.3 op buurtniveau inzichtelijk gemaakt.

De buurten waar de meeste jeugdigen wonen die speciaal onderwijs volgen, zijn Nazareth, Malberg en Itteren. De buurten waar de meeste jeugdigen wonen die speciaal onderwijs volgen én gebruik maken van leerlingenvervoer zijn Nazareth, Caberg en Malberg. Niet ingekleurde buurten hebben geen jeugdigen die gebruik maken van de voorzieningen.

Figuur 4.3

4.2 Klachten, bezwaar en beroep

In 2019 waren er geen klachten (figuur 4.4):

Klachten	2018	2019
Gegronnd	0	0
Deels gegrond	0	0
Ongegrond	0	0
Niet in behandeling genomen	0	0
Geen uitspraak over gedaan	0	0
Na bemiddeling afgezien van verder behandeling	1	0
Ingetrokken klachten	0	0
Doorverwezen klachten	0	0
Totaal geregistreerde klachten	1	0
% gegrond	0%	0%

Figuur 4.4

Er waren in 2019 48 besloten bezwaarschriften. 12 daarvan waren niet ontvankelijk en 14 bezwaarschriften werden ingetrokken (figuur 4.5):

Besloten bezwaarschriften	2018	2019
Gegronnd	9	2
Deels gegrond	1	2
Ongegrond	15	18
Niet ontvankelijk	2	12
Ingetrokken	11	14
Totaal	38	48
% gegrond	24%	4%

Figuur 4.5

2 beroepszaken werden in 2019 gegrond verklaard. Tevens werden er 2 beroepszaken ongegrond verklaard (figuur 4.6):

Besloten beroepszaken	2018	2019
Gegronnd	2	2
Deels gegrond	0	0
Ongegrond	0	2
Niet ontvankelijk	0	0
Ingetrokken	2	0
Totaal	4	4
% gegrond/	50%	50%

Figuur 4.6

4.3 Financiën Leerlingenvervoer

Het budget voor leerlingenvervoer bedraagt €0,6 mln. De verwachte kosten voor 2019 zijn €0,9 mln. Er is sprake van een negatief resultaat van -€0,3 mln. (figuur 4.7):

Jaarbedragen in mln.	Realisatie 2018	2019 (JR)
Lasten leerlingenvervoer	0,9	0,9
Begroting leerlingenvervoer	0,6	0,6
Resultaat leerlingenvervoer	-0,3	-0,3

Figuur 4.7

Wmo

5.1 Individuele voorzieningen Wmo

In 2019 ontvingen 11.368 inwoners een indicatie voor ondersteuning vanuit de Wmo. Dit betreft een stijging van 6% ten opzichte van 2018. De maatwerkvoorziening die het meest wordt verstrekt, is collectief vervoer (Omnibuzz).

Het hoofdarrangement Begeleiding-Individueel kent met 16% de sterkste stijging tussen 2018 en 2019. Het hoofdarrangement Begeleiding-Groep, in onderstaande figuur ‘dagbesteding’ genoemd, stijgt met bijna 8%. Naast de toename van het aantal cliënten in beide hoofdarrangementen Begeleiding, is tevens sprake van een verschuiving in zwaarte. Bij Begeleiding Individueel zien we dat het aandeel “hoog” toeneemt tussen 2018 en 2019. Bij Begeleiding Groep zien we juist dat het aandeel “zwaar” afneemt ten gunste van het aandeel “midden”. Het aandeel “licht” is nagenoeg stabiel in de vergelijking tussen 2018 en 2019.

De stijging bij Hulp bij het Huishouden is met bijna 10% opvallend hoog indien deze wordt afgezet tegen de toename in de voorgaande jaren. Tussen 2017 en 2018 bedroeg de stijging in dit arrangement nog slechts 1%. Wij verwachten dat (de aanzuigende werking van) het abonnementstarief per 1 januari 2019 een belangrijke oorzaak is hiervoor. De eigen bijdrage wordt niet meer berekend op basis van het inkomen, het vermogen, de leeftijd en het aantal en het soort voorzieningen. Het maakt dus niet meer uit of je veel verdient of juist weinig.

De grootste relatieve daling in het aantal cliënten vindt plaats bij het arrangement Maatschappelijke opvang (-54%) (Figuur 5.1):

Aantal inwoners met Wmo *		
hoofdarrangement	2018	2019
Begeleiding individueel laag	1.332	1.497
Begeleiding individueel hoog	748	920
Dagbesteding licht volwassenen	450	477
Dagbesteding midden volwassenen	233	286
Dagbesteding zwaar volwassenen	153	138
Vervoer dagbesteding	41	38
Logeren volwassenen	5	6
Beschermd wonen volwassenen	350	337
Maatschappelijke opvang	130	60
Hulp bij huishouden	4.805	5.281
Collectief vervoer	6.087	6.319
Vervoervoorziening	1.378	1.462
Rolstoel	1.176	1.180
Woonvoorziening	1.377	1.498
Totaal inwoners met Wmo	10.739	11.368

* In de tabel zijn de unieke inwoners per regel (voorziening) opgenomen. Het totaal aantal inwoners onderaan de tabel (vet gedrukt) is het totaal aantal unieke inwoners gedurende het jaar. Het totaal aantal verstrekte voorzieningen per jaar is de som van de getallen per kolom en kan hoger zijn doordat één unieke inwoner/persoon twee of meer verschillende voorzieningen kan hebben.

Figuur 5.1

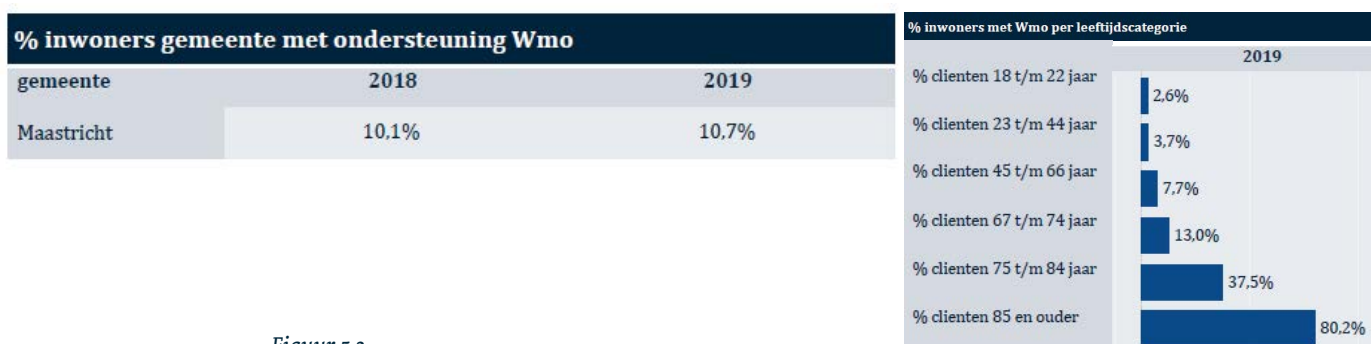
Het merendeel van de ondersteuning wordt in natura geleverd (89%). Het aandeel cliënten met een PGB is in alle verstrekte indicaties gestaag verder afgenomen, naar 11% (Figuur 5.2). Dit ondanks dat wij PGB's zien als hét instrument om regie over het eigen leven te nemen. Deze daling lijkt zijn oorzaak te vinden in de volgende redenen.

- De leeftijdsopbouw van het Wmo-bestand: het beheren van een PGB om zorg/hulp in te kopen en aan te sturen vraagt voldoende aanwezigheid van zelfregie. Dit wordt lastiger naarmate men ouder wordt. Het ontzorgen door te kiezen voor Zorg in Natura blijkt aantrekkelijker voor de grootste groep ouderen in de Wmo;
- Toename Omnibuzz: de grootste groep ontvangers van maatwerkvoorzieningen betreft Omnibuzz. Dit is een voorziening die niet in PGB kan worden verstrekt;
- Afname PGB-alfahulp* binnen de voorziening hulp bij het huishouden; PGB-alfahulp bevindt zich in een (gedwongen) sterfhuisconstructie als gevolg van regulering door het Rijk. Het kan daarmee niet meer worden toegekend aan nieuwe klanten en neemt enkel nog af. Een regulier-PGB blijkt in de meeste gevallen geen oplossing voor deze groep cliënten. Bijkomend effect hiervan betreft de kostentoeename binnen de uitgaven aan hulp bij het huishouden doordat Hulp bij het Huishouden-ZIN ongeveer 75% duurder is dan PGB-alfahulp.

% verdeling inwoners met Wmo ZiN of PGB		
	2018	2019
ZiN	87%	89%
PGB	13%	11%
Totaal	100%	100%

Figuur 5.2

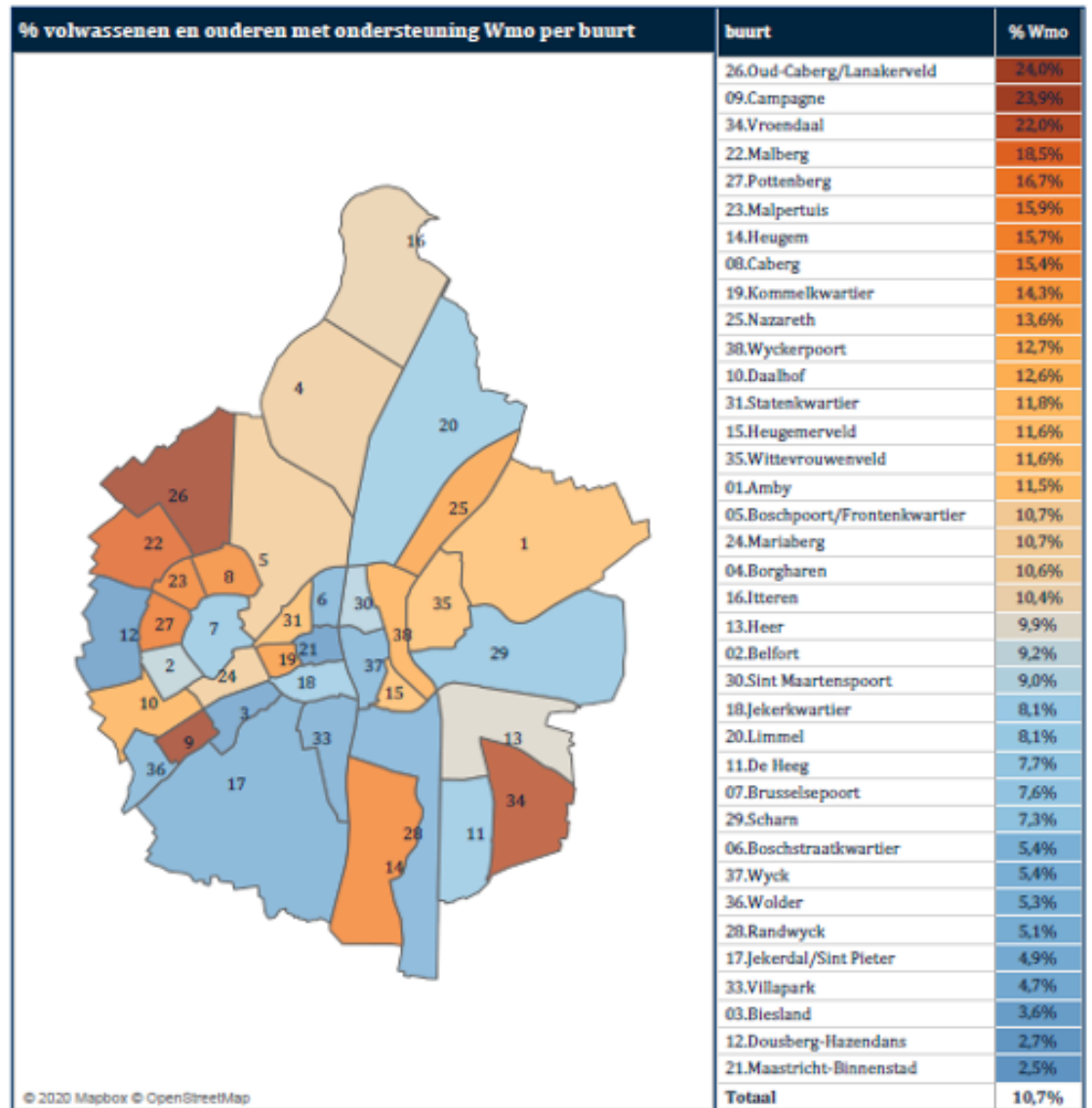
Het percentage inwoners met een Wmo-voorziening is in 2019 bijna 11% (Figuur 5.3). Als wordt ingezoomd op de verdeling van Wmo-voorzieningen per leeftijdscategorie dan maakt de leeftijdscategorie 85-plussers het meest gebruik van ondersteuning vooral in de vorm van huishoudelijke hulp en/of vervoersvoorzieningen. Door de verdergaande vergrijzing en de opgave binnen Langer Thuis Wonen is de verwachting dat de behoefte aan ondersteuning op deze terreinen de komende jaren blijft toenemen.

Figuur 5.3

* PGB-alfahulp is een zeer laagdrempelig PGB dat is belegd bij een aantal thuiszorgaanbieders. Hierbij worden budgethouders ontlast c.q. ontzorgd van een aantal taken die normaliter door de PGB-houder moeten worden verricht (administratie en betaling, werving hulp, ziektevervangings, etc.). Het betreft hier een ruimere dienstverlening dan de reguliere dienstverlening richting budgethouders vanuit de Sociale Verzekeringsbank.

Het percentage inwoners met Wmo ondersteuning is in figuur 5.4 op buurtniveau inzichtelijk gemaakt. Het aandeel inwoners met een Wmo ondersteuning is het hoogst in Oud-Caberg/Lanakerveld, Campagne, Vroendaal en Malberg met 19-24%.

Figuur 5.4

5.2 Beschermd Wonen

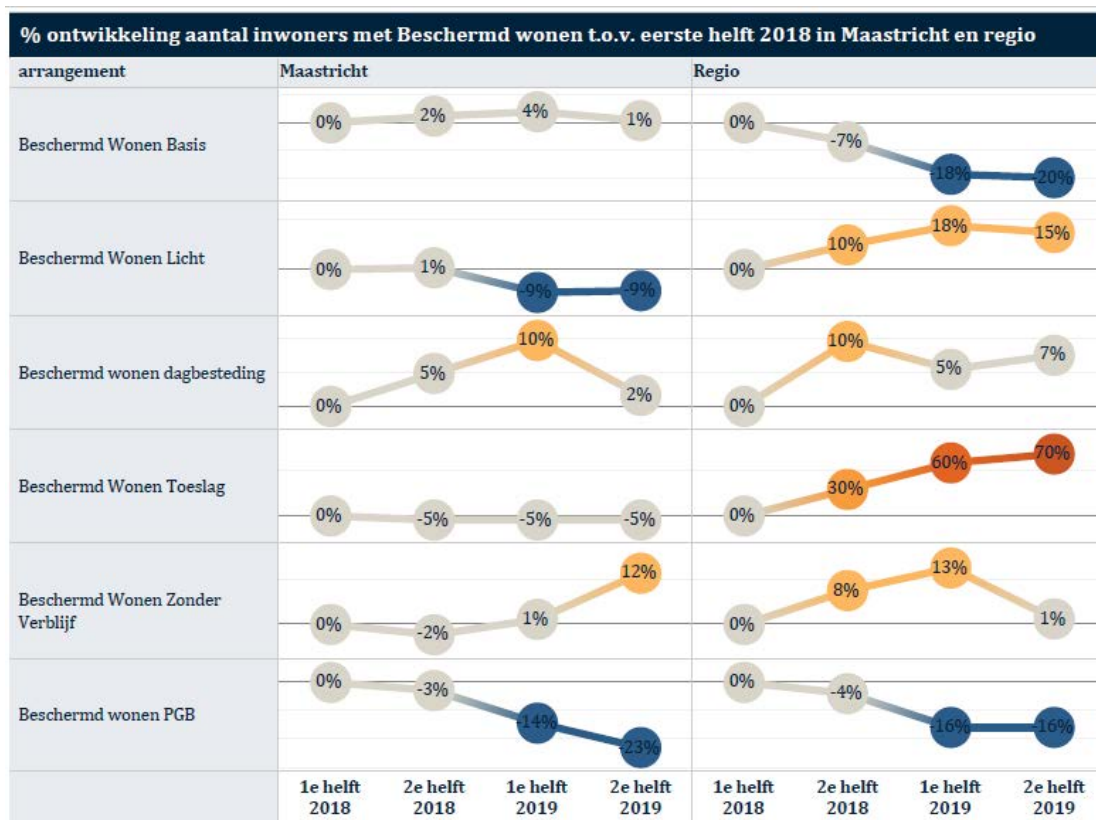
Beschermd Wonen is een voorziening voor volwassenen met psychiatrische of psychosociale problematiek die tijdelijk niet zelfstandig kunnen wonen. Maastricht is tot 2021 centrumgemeente voor de regio's Maastricht-Heuvelland en de Westelijke Mijnstreek (10 gemeenten).

Het aantal cliënten in Beschermd Wonen in Maastricht neemt af met 1% ten opzichte van het 2018. Deze afname is vooral te zien bij Beschermd Wonen Licht (Figuur 5.5):

Aantal inwoners met Beschermd Wonen Maastricht en Regio**						
arrangement	Maastricht		Regio			
	2018	2019	2018	2019	2018	2019
Beschermd Wonen Basis	143	144	187	153		
Beschermd Wonen Licht	157	140	223	240		
Beschermd Wonen Toeslag	23	22	13	18		
Beschermd wonen dagbesteding	141	144	177	176		
Beschermd Wonen Zonder Verblijf	102	112	102	102		
Beschermd wonen PGB	39	31	80	67		
Totaal*	406	401	516	517		

* In de tabel zijn de unieke inwoners per regel (voorziening) opgenomen. Het totaal aantal inwoners onderaan de tabel (vet gedrukt) is het totaal aantal unieke inwoners gedurende het jaar. Het totaal aantal verstrekte voorzieningen per jaar is de som van de getallen per kolom en kan hoger zijn doordat één unieke inwoner/persoon twee of meer verschillende voorzieningen kan hebben.

** Regio betreft de Beschermd Wonen regio (Heuvelland gemeenten en de gemeenten Westelijke Mijnstreek).

Figuur 5.5

5.3 Cliënttevredenheid, klachten, bezwaar en beroep

Clientervaringen

Normaliter zou tijdens het verschijnen van deze monitor het cliëntervaringsonderzoek (CEO) over 2019 in volle gang zijn. Gezien de huidige situatie bleek het echter niet gewenst om dit onderzoek in gang te zetten. Wij menen namelijk dat de coronaperiode en het effect daarvan op de huidige dienstverlening, de klantervaring erg zal kleuren. Daarnaast weten wij dat veel personen zich laten ondersteunen bij het invullen en retourneren van de vragenlijst door mantelzorgers, vrijwilligers, hulpverleners. Dergelijke ondersteuning is nu minder beschikbaar hetgeen een effect zal hebben op het aantal reacties. Deze omstandigheden zorgen ervoor dat de betrouwbaarheid en het nut van het onderzoek onder druk staan. En maken het legitiem om het CEO Wmo 2019 te laten vervallen.

Klachten, bezwaar en beroep

Het aantal klachten in 2019 is hoger dan in 2018. 0% van de klachten bleek gegrond (Figuur 5.6):

Klachten	2018	2019
Gegrond	0	0
Deels gegrond	0	2
Ongegrond	1	0
Niet in behandeling genomen	2	0
Geen uitspraak over gedaan	0	6
Na bemiddeling afgezien van verder behandeling	5	1
Ingetrokken klachten	1	0
Doorverwezen klachten	0	9
Totaal geregistreerde klachten	9	18
% gegrond	0%	0%

Figuur 5.6

Er waren in 2019 74 bezwaarschriften (Figuur 5.7), waarvan 27% gegrond:

Besloten bezwaarschriften	2018	2019
Gegrond	14	20
Deels gegrond	7	5
Ongegrond	26	22
Niet ontvankelijk	5	7
Ingetrokken	22	20
Totaal	74	74
% gegrond	19%	27%

Figuur 5.7

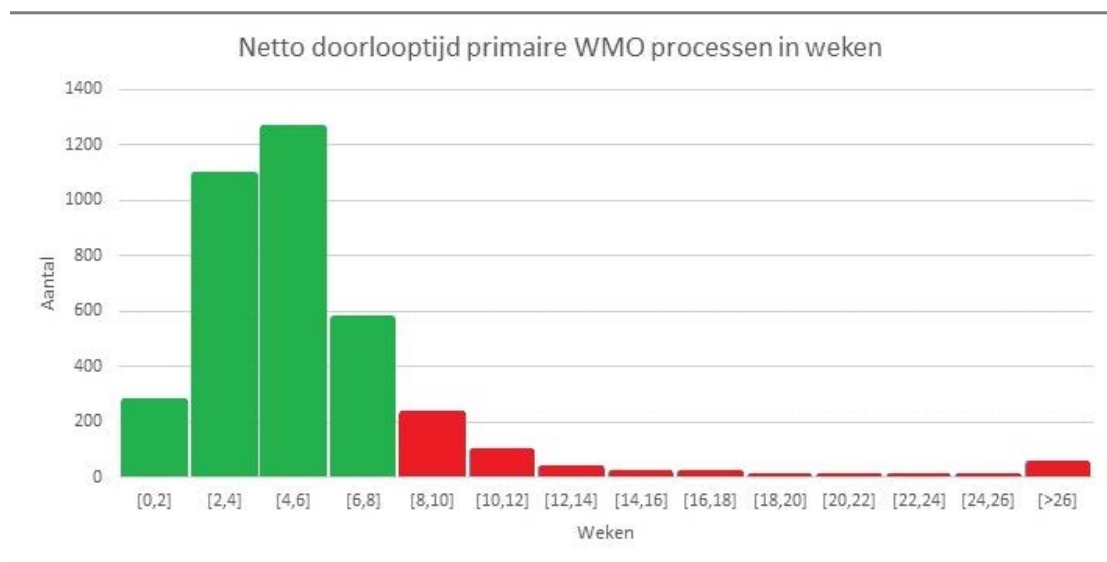
In 2019 werden 4 van de 7 beroepszaken gegrond verklaard (figuur 5.8):

Besloten beroepszaken	2018	2019
Gegrond	2	4
Deels gegrond	0	0
Ongegrond	1	1
Niet ontvankelijk	0	0
Ingetrokken	4	2
Totaal	7	7
% gegrond	29%	57%

Figuur 5.8

5.4 Doorlooptijden Wmo

Op verzoek van de gemeenteraad rapporteren we vanaf 2019 over de doorlooptijden. We geven aan in hoeveel gevallen - aantal en procentueel - de toegestane wettelijke termijn van acht weken is overschreden. Onderstaande figuur geeft inzicht in de *netto** doorlooptijd van aanvragen en hercontroles Wmo waartoe een beschikking is afgegeven in 2019 (figuur: 5.9):

Netto* doorlooptijd aanvragen en hercontroles WMO in 2019	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec	eind-totaal
Gemiddelde doorlooptijd in dagen (max 56 dagen)	44	45	47	48	53	36	51	43	42	42	39	38	44
Gemiddelde doorlooptijd in weken (max. 8 weken)	7	7	7	7	8	6	7	6	6	6	6	5	7
Aantal primaire processen WMO	252	243	264	355	448	331	360	320	290	334	276	238	3711

Figuur 5.9

In het eerste halfjaar van 2019 werd de termijn (56 dagen) in 18% van de gevallen overschreden. Door genomen maatregelen (in de monitor sociaal domein over het eerste halfjaar 2019 is een link opgenomen naar een document m.b.t. deze maatregelen) is de doorlooptijd verbeterd. Over het tweede halfjaar van 2019 is 91% tijdig afgehandeld en 9% niet tijdig. Over geheel 2019 is 87% tijdig en 13% niet tijdig. We kunnen dus stellen dat de genomen maatregelen effect hebben gehad. Het ligt in de lijn van verwachting dat deze trend zich doorzet en zal leiden tot een verdere verbetering van de doorlooptijden. Er wordt, na een melding door een burger, in principe binnen twee weken contact opgenomen.

* Het gaat hier om juridische termijnen waarbij zodoende rekening is gehouden met opschortingstermijnen.

5.5 Financiën Wmo

Over het jaar 2019 bedraagt het resultaat op Wmo begeleiding en Beschermd wonen €3,2 mln.

Bij Wmo begeleiding nemen de kosten in 2019 wel toe ten opzichte van 2018. Dit is het gevolg van een stijging van het aantal unieke inwoners, het aantal afgegeven arrangementen en een stijging in zorgzwaarte. Dit resulteert in een kostenstijging voor ZiN en PGB van €2,6 mln. ten opzichte van 2018.

Bij de overige individuele voorzieningen is een vergelijkbare stijging zichtbaar resulterend in een negatief resultaat van €2,7 mln. Het tekort wordt veroorzaakt door de wettelijke aanpassing van de eigen bijdragen/abbonnementstarief bij huishoudelijke hulp waardoor de drempel tot zorggebruik lager is geworden. Anderzijds was de stijging van de cao-lonen hoger dan begroot. Tevens is een grote stijging zichtbaar bij het onderdeel woonvoorzieningen waar met ingang van 2019 een fors hoger kosten-niveau wordt gerealiseerd, mede ten gevolge van een aantal relatief dure (incidentele) woningaanpassingen (Figuur 5.9):

Jaarbedragen in mln.	Realisatie 2018	2019 (JR)
Beschermd Wonen ZiN *	24,6	25,0
Beschermd Wonen ZiN - incidenteel **	-0,9	-0,9
Beschermd Wonen PGB	3,1	2,7
Begeleiding ZiN *	12,9	15,7
Begeleiding ZiN - incidenteel **	-0,3	-0,2
Begeleiding PGB	1,9	1,7
Mantelzorg compliment en inkomensvoorziening	1,5	1,8
Cliëntondersteuning MEE	1,5	1,2
Uitvoeringskosten	1,3	1,4
Innovatie	0,1	0,0
Lasten WMO begeleiding en beschermd wonen	45,8	48,4
Budget WMO begeleiding en beschermd wonen	48,3	51,6
Resultaat WMO begeleiding en beschermd wonen	2,6	3,2
Hulp bij het huishouden	10,6	12,5
Rolstoelen	0,8	0,9
Vervoersvoorzieningen collectief	3,2	3,0
Vervoersvoorzieningen individueel	0,6	0,7
Woonvoorzieningen	1,1	1,7
Algemene voorzieningen	0,5	1,0
Uitvoeringskosten	3,3	3,6
Lasten WMO overige individuele voorzieningen	20,2	23,3
Budget WMO overige individuele voorzieningen	20,3	20,6
Resultaat WMO overige individuele voorzieningen	0,1	-2,7
Lasten WMO totaal	66,0	71,7
Budget WMO totaal	68,6	72,2
Resultaat WMO totaal	2,6	0,5

Figuur 5.9

* Inclusief eigen bijdragen..

** Betreft het resultaat afwikkeling voorgaande jaren en terugbetalingen naar aanleiding van rechtmatigheidsonderzoeken.

Veilig Thuis

Zuid-Limburg

De monitor van Veilig Thuis is in ontwikkeling. Dat betekent dat naar mate de rol en taken van Veilig Thuis veranderen, de monitor aangepast wordt. In juni 2019 is door het Dagelijks Bestuur van GGD Zuid-Limburg de Beleidsinformatie GIA-keten 2019 vastgesteld (GIA = geweld in afhankelijkheidsrelaties). In de beleidsinformatie is o.a. vastgelegd over welke productie-, prestatie- en samenwerkingsindicatoren op welke wijze en op welk moment wordt gerapporteerd.

6.1 Meldingen en Advies

Veilig Thuis ontvangt meldingen van burgers en professionals. Deze meldingen komen hoofdzakelijk telefonisch binnen. Meldingen van politie vormen een aparte werkstroom. Deze zogenoemde politiemeldingen komen digitaal bij Veilig Thuis binnen. Veilig Thuis werkt daarbij volgens het landelijk handelingsprotocol. Het uitgangspunt hierbij is dat casuïstiek, mits verantwoord, zo snel mogelijk naar het lokale veld wordt doorgezet. Om de samenwerking tussen Veilig Thuis en het lokale veld te bevorderen, en met de focus op een snelle en warme overdracht, wordt in veel casuïstiek een gezamenlijk huisbezoek afgelegd. Veilig Thuis geeft ook advies. Dit kan zijn aan burgers, maar vaak ook aan professionals, zoals huisartsen, zorgprofessionals en leerkrachten. Bij een advies is er eenmalig contact tussen een adviesvrager en Veilig Thuis. Dit contact is veelal telefonisch. Wanneer er meermaals contact is tussen een adviesvrager en Veilig Thuis wordt gesproken van een ondersteuningsvraag.

Veilig Thuis Zuid-Limburg heeft in 2019 in totaal 4.635 meldingen ontvangen, waarvan 939 uit Maastricht. Daarnaast heeft Veilig Thuis in die periode 3.920 keer advies en ondersteuning gegeven (778 voor Maastricht) (Figuur 6.1):

Meldingen en Adviezen:	2018	2019
<i>Meldingen</i>		
Zuid-Limburg	4.197	4.635
Maastricht	827	939
<i>Adviezen</i>		
Zuid-Limburg	3.574	3.920
Maastricht	543	778

Figuur 6.1

Na het aannemen van de melding en de triage (beoordeling van de ernst van de situatie en de acute of structurele onveiligheid), zijn er drie mogelijkheden voor vervolg. De melding kan direct worden afgeschaald naar het lokale veld, Veilig Thuis doet onderzoek, of er wordt een vervolgtraject ingezet. Deze cijfers worden door Veilig Thuis op regionaal niveau gemonitord. Dit levert het volgende beeld op (figuur 6.2):

Triage meldingen 2018:	
Totaal 2018	4.192
Besluit onbekend/ niet geregistreerd	108
Geen vervolg door VT	123
Onderzoek door VT	869
Overgedragen aan derden kort	3.092
Triage meldingen 2019:	
Totaal 2019	4.635
Besluit onbekend/ niet geregistreerd	16
Geen vervolg door VT	271
Onderzoek door VT	1.370
Overgedragen aan derden kort	2.978

Figuur 6.2

6.2 Prestatie indicatoren

De wetgever vraagt van Veilig Thuis om meldingen binnen 7 dagen te triëren. Daarnaast is de totale doorlooptijd (tien weken voor een onderzoek en de realisatie van het vervolgtraject) een belangrijke prestatie indicator voor Veilig Thuis. Daarop ziet de inspectie toe en hanteert als vuistregel dat het vervolgtraject (na triage) binnen 28 dagen moet worden opgestart.

Veilig Thuis 2018 en 2019	Triage binnen wettelijke termijn 7 dagen 2018:	Triage binnen wettelijke termijn 7 dagen 2019:
januari	96	94
februari	98	92
maart	91	92
april	95	85
mei	92	84
juni	94	87
juli	94	90
augustus	95	91
september	93	84
oktober	90	83
november	94	87
december	89	78

Figuur 6.3

Veilig Thuis geeft aan dat bovenstaande percentages (Figuur 6.3) een vertekend beeld geven: het percentage meldingen waarover op tijd een besluit wordt genomen is feitelijk hoger dan de registratie presenteert. Het besluit zelf wordt namelijk vaak al op de eerstvolgende werkdag genomen, maar administratief later verwerkt vanwege prioritering van werkzaamheden.

6.3 Interpretatie

De (landelijke) verwachting in de GIA-keten was dat het aantal meldingen n.a.v. de aanscherping van de meldcode en de aandacht door landelijke campagnes blijft stijgen. Het Limburgs beeld bevestigt dit, omdat ook hier de meldingen blijven toenemen. Alle zeilen zullen moeten worden bijgezet om de primaire dienstverlening van Veilig Thuis én de lokale teams effectief te kunnen blijven uitvoeren. Deze situatie is sinds 2018 niet veranderd.

Door de structurele toename van het aantal meldingen en adviezen worden Veilig Thuis en de gemeentelijke teams geconfronteerd met een toenemende werkdruk. Hierdoor lopen wachttijden bij Veilig Thuis op. Ook ontstaan achterstanden bij de lokale teams. Deels doordat er netto meer meldingen binnenkomen, de meldingen steeds complexer

worden en deels ook omdat de samenwerking in de keten beter gaat functioneren zodat snellere doorstroming van Veilig Thuis naar lokale teams gerealiseerd wordt.

Dat er op enig moment geen werkvoorraden bij Veilig Thuis zouden zijn is dan ook een illusie, de organisatie kampt structureel met een groeiend aantal meldingen en adviezen en loopt dus als het ware steeds achter de feiten aan. In 2019 is de leiding van Veilig Thuis vernieuwd en dit heeft geleid tot een forse investering in kwaliteit van personeel, werkprocessen en samenwerkingsverbanden waardoor nu de workload binnen de beschikbare bezetting en budgetten gehaald kan worden. De positieve ontwikkeling die begin 2019 als gesignaleerd werd in de vorm van de samenwerking door middel van routeertafels heeft in 2019 zijn vruchten afgeworpen. Partijen nemen steeds eerder in het proces bij Veilig Thuis deel aan overleg en samenwerking.

De triage vindt inmiddels in meer dan 85% van de gevallen plaats binnen de daarvoor geldende termijn van 7 dagen. De afronding van de behandelprocessen binnen de daarvoor geldende termijn vragen wel nog aandacht.

In verband met de nog steeds stijgende aantallen meldingen en adviezen, is eind 2019 door de binnen de GR GGD Zuid-Limburg samenwerkende gemeenten, een noodklok-brief naar de minister van VWS gestuurd. Dit heeft onder meer geleid tot een landelijk onderzoek door VWS, J&V, VNG en de landelijke Veilig Thuis organisatie, naar de stijging van het aantal meldingen en adviezen in de 26 Veilig Thuis regio's. Het rapport over dit onderzoek wordt voorjaar 2020 aan de minister aangeboden en de resultaten worden meegenomen in de voorjaarsnota van het kabinet. Tegelijkertijd is het ministerie gestart met een aantal pilots gericht op versnelling van de jeugdzorgketen, het gaat daarbij met name om de onderzoeksfase na de triage.

Participatiewet

7.1 Participatiewet totaal

In 2019 deden in totaliteit 8.444 inwoners een beroep op ondersteuning vanuit de Participatiewet. De in figuur 7.1 gepresenteerde aantallen zijn cumulatieve aantallen, hoe kortstondig de ondersteuning is geweest en/of hoe klein het financieel belang ook is. Op die manier wordt inzichtelijk hoeveel unieke bewoners van de gemeente Maastricht op enige manier gebruik maken van ondersteuning.

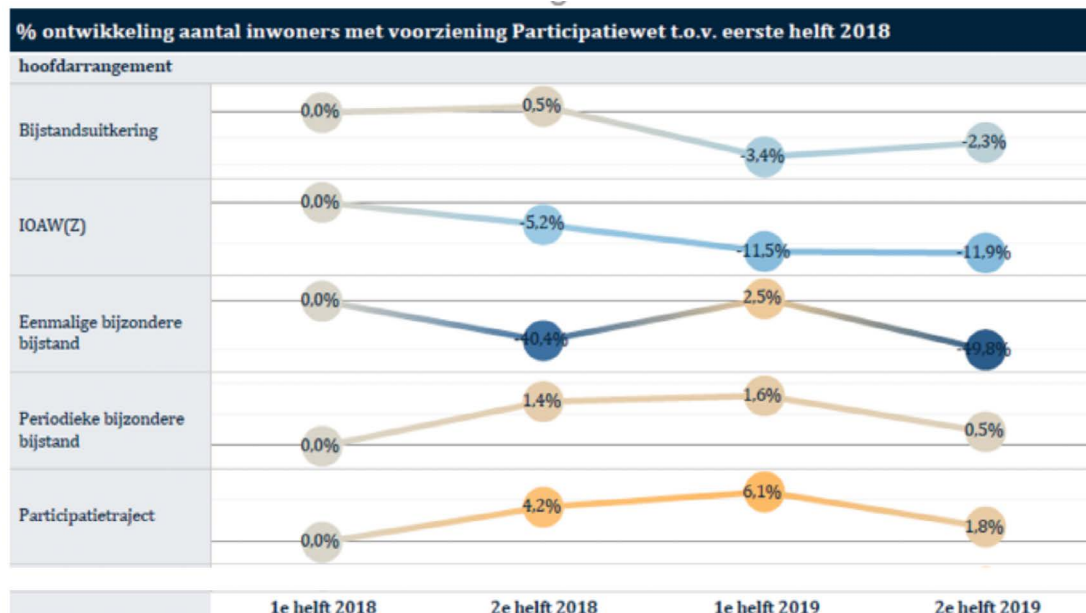
Aantal inwoners met voorziening Participatiewet*		
hoofdarangement	2018	2019
Bijstandsuitkering	4.554	4.443
IOAW(Z)	300	272
Eenmalige bijzondere bijstand	5.617	5.387
Periodieke bijzondere bijstand	2.457	2.413
WSW	933	909
Participatietraject	3.241	3.304
Totaal inwoners met Participatiewet	8.532	8.444

* In de tabel zijn de unieke inwoners per regel (voorziening) opgenomen. Het totaal aantal inwoners onderaan de tabel (vet gedrukt) is het totaal aantal unieke inwoners gedurende het jaar. Het totaal aantal verstrekte voorzieningen per jaar is de som van de getallen per kolom en kan hoger zijn doordat één unieke inwoner/persoon twee of meer verschillende voorzieningen kan hebben.

Figuur 7.1

Figuur 7.2 toont de ontwikkelingen van de regelingen ten opzichte van 2018. Toelichting:

- Bijstandsuitkering: de dalende lijn aan uitkeringen heeft zich in 2019 voortgezet;
- Bijzondere bijstand: het beroep op de bijzondere bijstand, zowel eenmalig als periodiek, is uiteindelijk in 2019 lager uitgevallen dan in 2018. In de voorgaande monitor constateerden we dat het beroep op bijzondere bijstand in eerste instantie in de eerste helft van 2019 was toegenomen ten opzichte van de eerste helft 2018. Traditioneel komen namelijk in de eerste helft van het jaar (vooral in januari) de meeste aanvragen voor bijzondere bijstand binnen. In de tweede helft van 2019 zijn er echter minder aanvragen geweest dan in de tweede helft van 2018 waardoor uiteindelijk het jaaraantal lager uitvalt. Hier zijn geen bijzondere redenen voor aan te wijzen;
- Participatietraject: begin 2018 heeft het college besloten om de doorstroom in- en uitstroom uit de Participatiewet te bevorderen met als taakstelling 650 inwoners uit Maastricht extra te activeren ingaande per 1 mei 2018 gedurende een periode van drie jaar. Over de voortgang van deze intensivering wordt uw raad via een aparte raadsinformatiebrief geïnformeerd;
- WSW: met de invoering van de Participatiewet per 1 januari 2015 en daarmee het op slot gaan van de WSW is instroom in deze regeling niet meer mogelijk. Op termijn zal daarom de uitstroom groter zijn dan de instroom en valt er een daling van het aantal WSW-ers te verwachten.

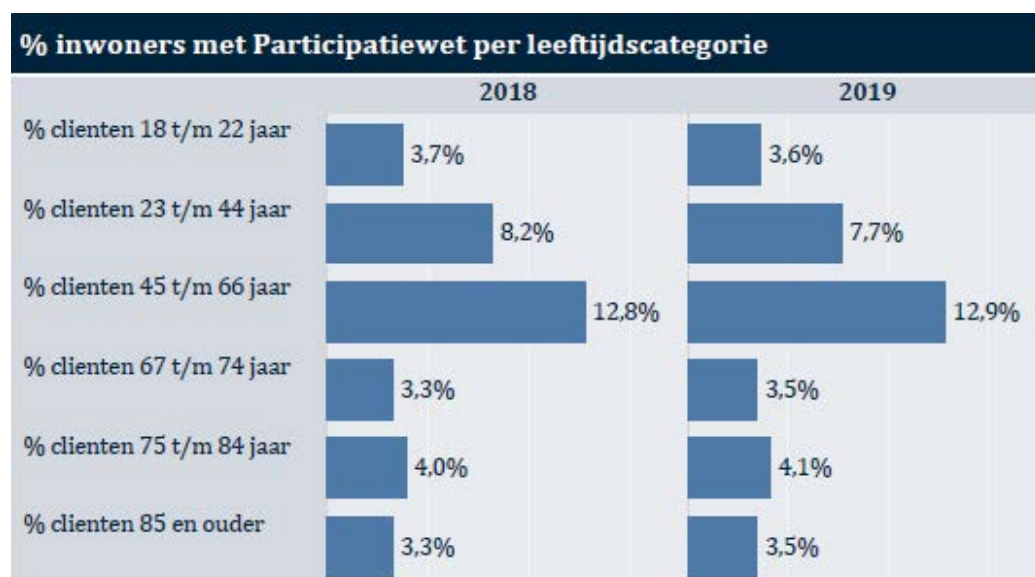
Figuur 7.2

7.2 Inwoners met ondersteuning vanuit Participatie

Het gebruik van de ondersteuning vanuit Participatiewet is per saldo met 9,1% in 2019 iets lager dan in 2018 (Figuur 7.3). Binnen de verschillende leeftijdscategorieën is de groep 45 t/m 66 jarigen de leeftijdsgroep die het meest gebruik maakt van onze ondersteuning (12,9%). Dit past binnen het landelijk beeld dat de leeftijdsgroep van 27 t/m 45 jaar het meest profiteert van de krapte op de arbeidsmarkt in 2019.

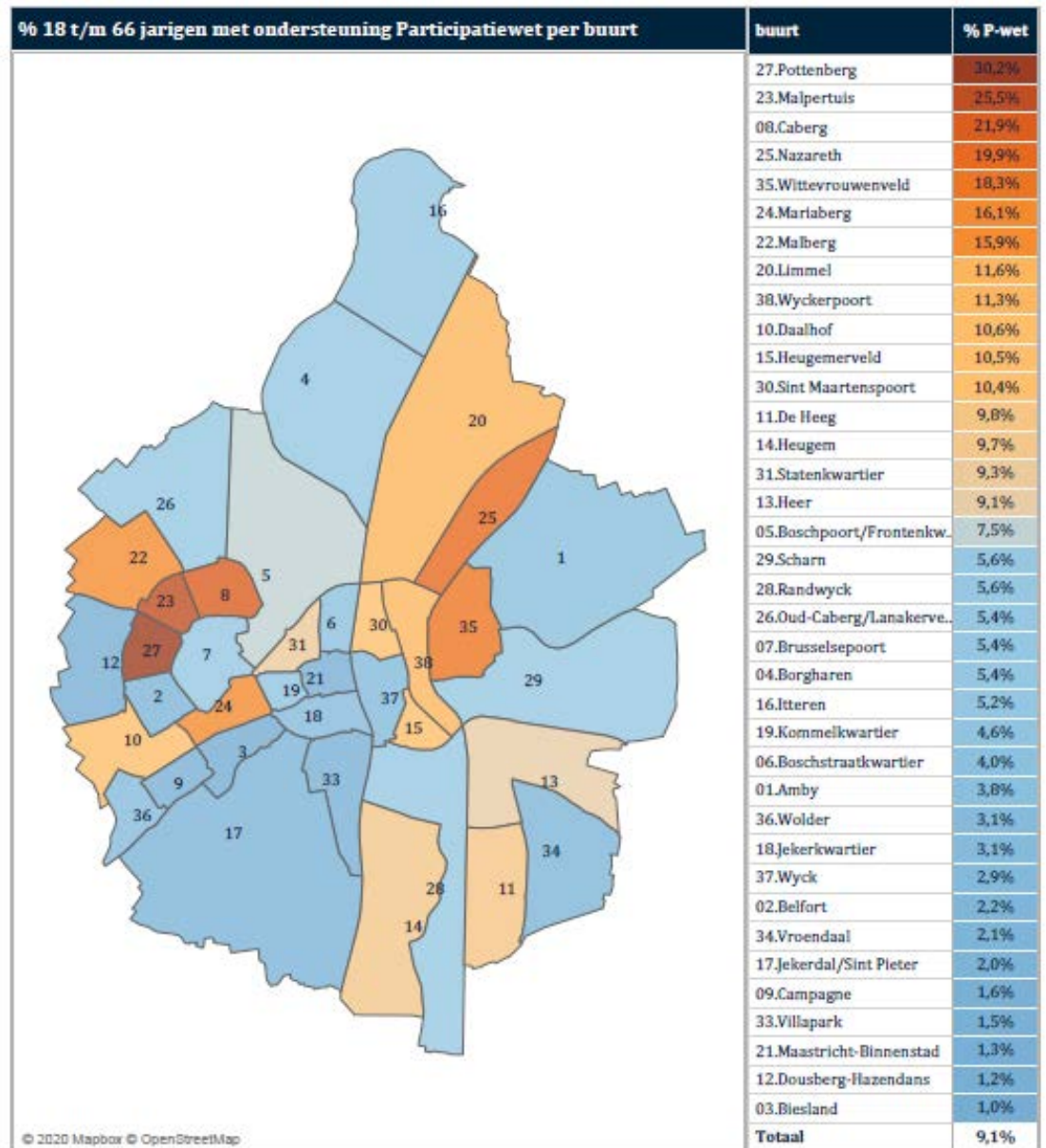
% 18 t/m 66 jarigen met ondersteuning Participatiewet

gemeente	2018	2019
Maastricht	9,2%	9,1%

Figuur 7.3

Het percentage inwoners met ondersteuning uit de Participatiewet is in figuur 7.4 op buurtniveau inzichtelijk gemaakt. Het aandeel inwoners met ondersteuning Participatiewet is het hoogst in Pottenberg, Malpertuis, Caberg, Nazareth en Wittevrouwenveld met 18-30%:

Figuur 7.4

7.3 Levensonderhoud

In voorgaande paragrafen is gekeken naar inwoners en het gebruik van de voorzieningen binnen de Participatiewet. In onderstaande tabel wordt het verloop van het uitkeringsbestand per peildatum getoond. Hier is bij de ontwikkeling uitgegaan van het aantal uitkeringsdossiers (Figuur 7.5):

Aantal uitkeringen per maand												
	201901	201902	201903	201904	201905	201906	201907	201908	201909	201910	201911	201912
Bijstandsuitkering	3.455	3.482	3.498	3.496	3.497	3.485	3.472	3.443	3.411	3.374	3.385	3.399
BBZ	10	5	7	10	10	9	10	11	11	10	9	9
IOAW	186	191	189	192	189	181	180	184	179	173	172	173
IOAZ	12	12	12	12	12	11	11	11	11	11	10	9
Totaal	3.663	3.690	3.705	3.710	3.708	3.686	3.673	3.649	3.612	3.568	3.576	3.590

Figuur 7.5

7.4 Werk

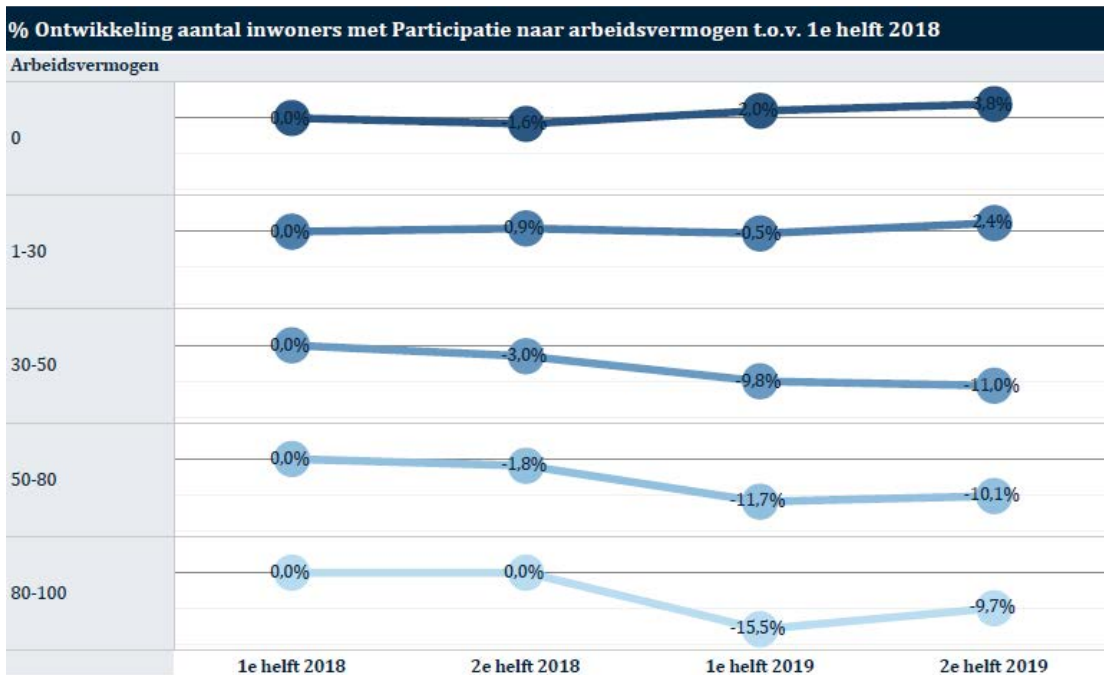
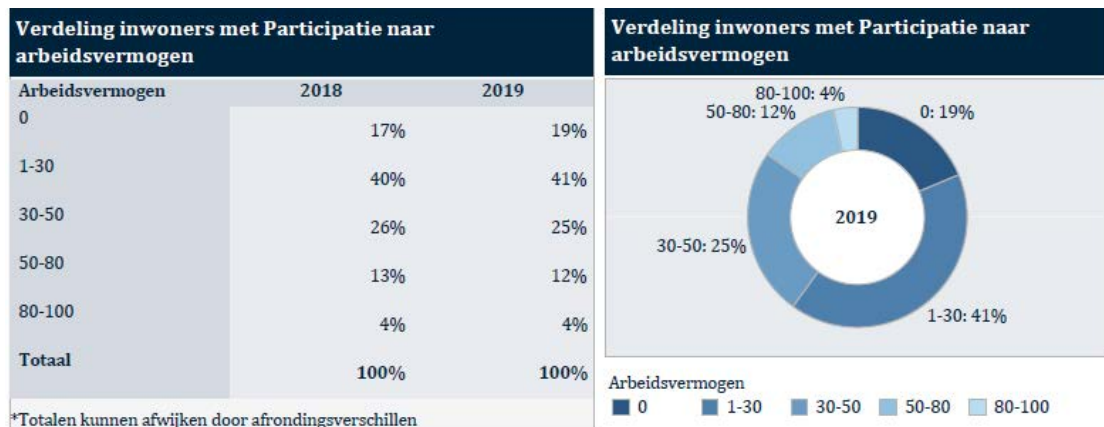
Van alle mensen, die een uitkering voor levensonderhoud ontvangen, wordt de mate van arbeidsvermogen vastgesteld om de afstand tot de arbeidsmarkt te kunnen bepalen. Op die manier kunnen de noodzakelijke interventies bepaald worden. De volgende percentages van arbeidsvermogen zijn bepaald:

- 80 - 100%** Er is sprake van een zeer hoog arbeidspotentieel en de inwoner kan naar verwachting op korte termijn zelfstandig regulier, ongesubsidieerd werken.
- 50 - 80%** Er is sprake van een hoog arbeidspotentieel en de inwoner kan zich naar verwachting op korte termijn handhaven in een reguliere werksetting, maar heeft daar nog wel (financiële) ondersteuning bij nodig.
- 30 - 50%** Er is sprake van een redelijk arbeidspotentieel en de inwoner kan zich naar verwachting (nog) niet staande houden bij een reguliere werkgever en heeft eerst een ontwikkeltraject nodig.
- 1 - 30%** Er is sprake van een laag ontwikkelpotentieel en de inwoner is naar verwachting op langere termijn, of wellicht duurzaam, aangewezen op een aangepaste werksetting of dagbesteding.
- 0%** Er is sprake van geen arbeidsvermogen.

Figuur 7.6 laat de verdeling zien naar arbeidsvermogen en de ontwikkeling hiervan vanaf 2018.

Toelichting:

- 4% van de cliënten heeft een arbeidsvermogen van 80-100%. Zij zijn redelijk snel naar de arbeidsmarkt te bemiddelen.
- 84% van het uitkeringsbestand heeft een arbeidsvermogen lager dan 50%. Hiervan is een deel (nog) niet direct richting arbeidsmarkt bemiddelbaar, maar wel met maatschappelijk zinvolle activiteiten bezig (zie onderstaande tabel “overig (vrijwilligerswerk)”). Een deel is ontwikkelbaar, zij het met zware interventies en pas op lange termijn.
- In de ontwikkeling van ons bestand in 2019 zien we nagenoeg geen verschuivingen in vergelijking met 2018.

Figuur 7.6

Aan re-integratie wordt uitvoering gegeven door toepassing van het drieluik “diagnose-plaatsing-ontwikkeling”. Figuur 7.7 geeft inzicht hoe hier in 2018 en 2019 invulling aan is gegeven. Met de diagnose worden de mogelijkheden van de werkzoekende adequaat in beeld gebracht. Hiervoor worden allerlei instrumenten ingezet zoals de praktijkdiagnose, medische en arbeidsdeskundige diagnostiek.

Plaatsingen gebeuren zoveel als mogelijk bij reguliere werkgevers middels ons werkgeverspunt Podium24. Maar ook door Sociale Zaken Maastricht Heuvelland worden werkzoekenden geplaatst. Daar waar de weg naar de arbeidsmarkt nog een stap te ver is, wordt ingezet op plaatsing in werken met behoud van uitkering (dit kan ook bij vrijwilligerswerk zijn). Gedurende het hele traject worden er ontwikkeling-instrumenten (zoals scholing of sociale activering) ingezet om verdere stappen in de ontwikkeling te maken. Tot slot worden hieronder ook de niet-uitkeringsgerechtigden (Nuggers) en de WSW’ers gepresenteerd.

In figuur 7.7 wordt inzicht gegeven in de re-integratietrajecten. Toelichting:

- In 2019 hebben 3.304 burgers een re-integratietraject gevolgd. Dit is een stijgende lijn hetgeen betekent dat meer inwoners door middel van een traject zijn geactiveerd. Ook de inwoners met een grote afstand tot de arbeidsmarkt doen mee.

- Er wordt geïnvesteerd in de diagnosefase teneinde een beter beeld van de inwoner te krijgen alvorens interventies in te zetten. Hiermee wordt beoogd dat doelbewuster aan een traject wordt deelgenomen. Een traject dat beter bij de deelnemer aansluit zal uiteindelijk resulteren in een hogere effectiviteit.

Aantal inwoners met participatietraject * en % verdeling participatietrajecten					
arrangement	aantal inwoners	2018		2019	
		%	aantal inwoners	%	aantal inwoners
Diagnostiek	956	29%	957	29%	
Inburgeringstraject	176	5%	180	5%	
Loonkostensubsidie	146	5%	206	6%	
Nuggers	68	2%	61	2%	
Ontwikkeling	1.110	34%	1.041	32%	
Overig (vrijwilligerswerk)	931	29%	896	27%	
Plaatsing	1.002	31%	1.209	37%	
Totaal	3.241	100%	3.304	100%	

* In de tabel zijn de unieke inwoners per regel (voorziening) opgenomen. Het totaal aantal inwoners onderaan de tabel (vet gedrukt) is het totaal aantal unieke inwoners gedurende het jaar. Het totaal aantal verstrekte voorzieningen per jaardeel is de som van de getallen per kolom en kan hoger zijn doordat één unieke inwoner/persoon twee of meer verschillende voorzieningen kan hebben.

Figuur 7.7

Bemiddeling uitgevoerd door Podium 24 in 2019 (Figuur 7.8). We merken op dat 867 plaatsingen (Bemiddeling Podium 24) opgenomen zijn in de totale plaatsingen (figuur 7.7):

Podium 24 activiteiten			
Participatie	Traject		Aantal
Diagnostiek	Beoordeling jobcoach		48
	Loonwaardemeting lks		139
	Subtotaal		187
Plaatsing	Bemiddeling Podium24		867
	Loonkostensubsidies		230
	Uitstroombubsidies		17
	Subtotaal		1.114
Totaal			1.301

Figuur 7.8

7.5 Bijzondere Bijstand

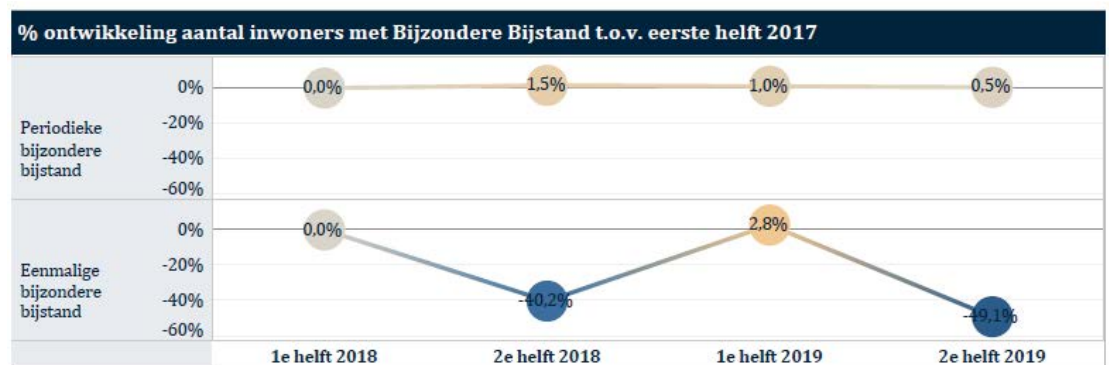
In 2019 hebben 6.252 unieke personen bijzondere bijstand ontvangen. Waarvan 2.413 burgers periodieke bijzondere bijstand en 5.387 burgers eenmalige bijzondere bijstand. Er is sprake van een daling van 2% ten opzichte van 2018 (Figuur 7.9):

Aantal inwoners met Bijzondere Bijstand*		
maatwerkvoorziening	2018	2019
Enmalige bijzondere bijstand	5.617	5.387
Periodieke bijzondere bijstand	2.457	2.413
Totaal inwoners met bijzondere bijstand	6.406	6.252

* In de tabel zijn de unieke inwoners per regel (voorziening) opgenomen. Het totaal aantal inwoners onderaan de tabel (vet gedrukt) is het totaal aantal unieke inwoners gedurende het jaardeel. Het totaal aantal verstrekte voorzieningen per jaardeel is de som van de getallen per kolom en kan hoger zijn doordat één unieke inwoner/persoon twee of meer verschillende voorzieningen kan hebben.

Figuur 7.9

Een groot deel van de verstrekte periodieke bijzondere bijstand heeft betrekking op kosten verbonden aan bewindvoering. Een tweede grote post is de bijzondere bijstand voor jeugdigen jonger dan 21 jaar. Het betreft vooral ondersteuning aan alleenstaande minderjarige statushouders. Een derde grote post betreft de individuele inkomens-toeslag voor degenen die meer dan drie jaar een inkomen op bijstandsniveau hebben (Figuur 7.10):

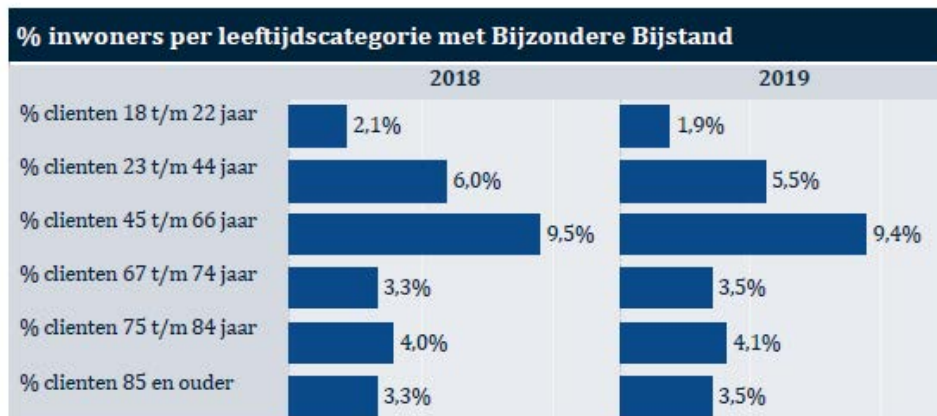

Figuur 7.10

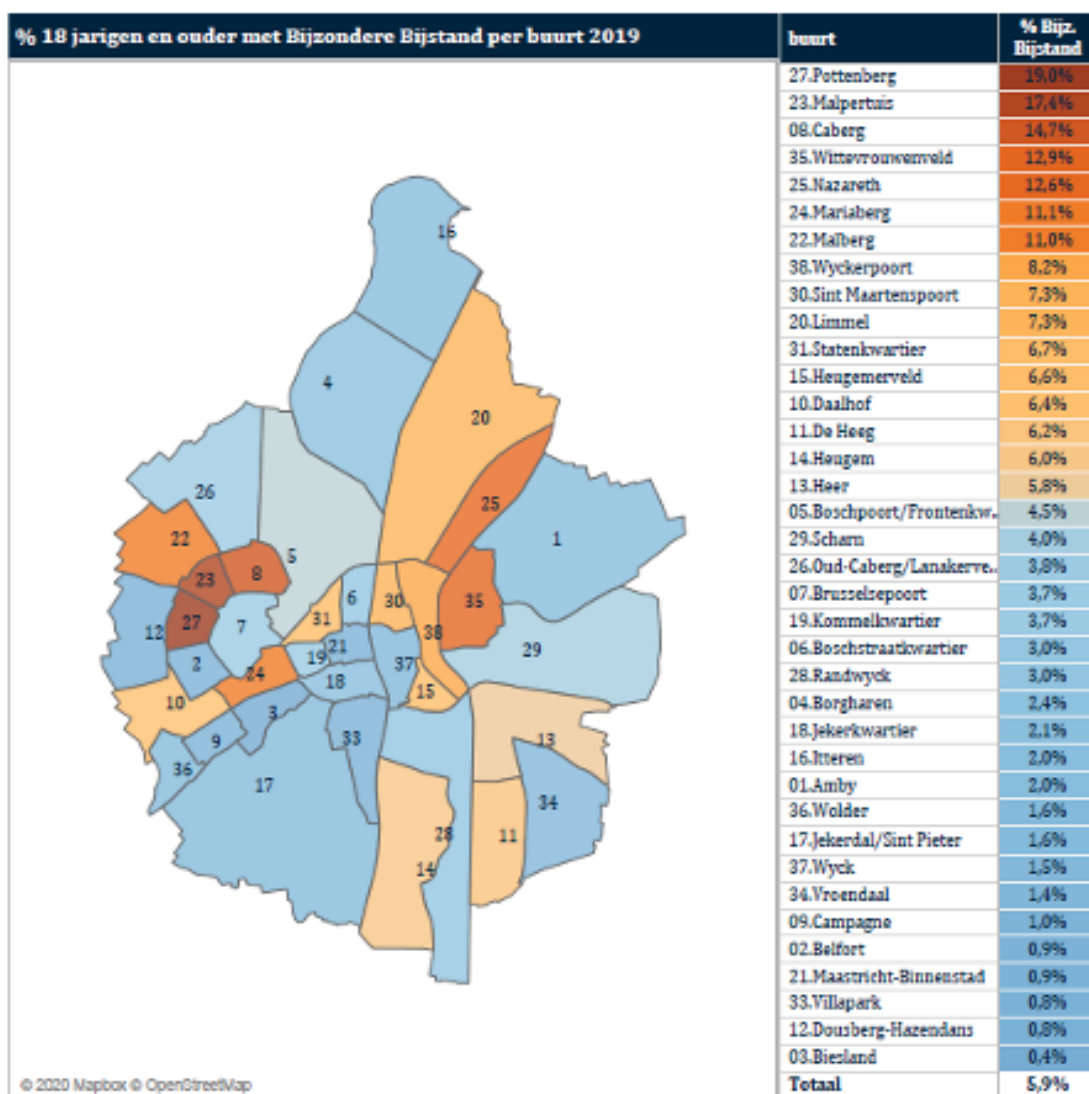
Het percentage burgers ouder dan 18 jaar dat ondersteund wordt vanuit de Bijzondere Bijstand in 2019 is nagenoeg gelijk aan 2018. In de leeftijdscategorie 45 t/m 66 jaar is de ondersteuning procentueel het hoogst (Figuur 7.11):

% 18 jarigen en ouder met Bijzondere Bijstand		
gemeente	2018	2019
Maastricht	6,0%	5,9%

Figuur 7.11

Het percentage burgers in buurten dat gebruik maakt van ondersteuning via Bijzondere Bijstand is in figuur 7.12 inzichtelijk gemaakt. Bijna 6% van de inwoners van 18 jaar en ouder maakt gebruik van de Bijzondere Bijstand. In de buurten Pottenberg, Malpertuis, Caberg, Wittevrouwenveld en Nazareth is dit hoger met 12-19%:

Figuur 7.13

7.6 Cliënttevredenheid, klachten, bezwaar en beroep

Cliënttevredenheid

Er waren in 2019 43 klachten waarvan 1 deels gegrond (figuur 7.13):

Klachten	2018	2019
Gegrond	0	0
Deels gegrond	0	1
Ongegrond	0	1
Niet in behandeling genomen	2	14
Geen uitspraak over gedaan	0	2
Na bemiddeling afgezien van verder behandeling	21	25
Ingetrokken klachten	3	0
Doorverwezen klachten	0	0
Totaal geregistreerde klachten	26	43
% gegrond	0%	0%

Figuur 7.13

203 bezwaarschriften werden in 2019 behandeld waarvan 11% gegrond werd verklaard (figuur 7.14):

Besloten bezwaarschriften	2018	2019
Gegrond	48	23
Deels gegrond	10	8
Ongegrond	101	105
Niet ontvankelijk	37	23
Ingetrokken	53	44
Totaal	249	203
% gegrond	19%	11%

Figuur 7.14

In 2019 werd 10% van de 51 beroepszaken gegrond verklaard (figuur 7.15):

Besloten beroepszaken	2018	2019
Gegrond	7	5
Deels gegrond	0	0
Ongegrond	56	37
Niet ontvankelijk	3	5
Ingetrokken	8	4
Totaal	74	51
% gegrond	9%	10%

Figuur 7.15

7.7 Financiën Participatiewet

Het totaalbudget voor de uitvoering van de Participatiewet (het inkomensdeel en werkdeel samen, maar exclusief bijzondere bijstand) bedraagt €82,0 mln. Ten opzichte van de begrote lasten is in 2019 een positief resultaat gerealiseerd van €3,1 mln. Aan de batenkant wordt een negatief resultaat verwacht van €2,4 mln. Dit resulteert in een verwacht positief resultaat van €0,7 mln. voor het I-deel (Figuur 7.16):

Jaarbedragen in mln. - I-deel	Realisatie 2018	2019 (JR)
Lasten	54,2	52,7
Begroting	55,5	55,8
Resultaat	1,3	3,1
Baten		-62,5
Begroting		-64,8
Resultaat		-2,4
Resultaat lasten/baten		0,7

Figuur 7.16

Voor het werkdeel is een verdere daling van kosten zichtbaar, met name ten gevolge van een afname van het WSW bestand. Aangezien de rijksinkomsten eenzelfde daling laten zien (sterfhuisconstructie) resulteert dit in een nulresultaat (Figuur 7.17):

Jaarbedragen in mln. W-deel	Realisatie 2018	2019 (JR)
Lasten	27,3	26,2
Begroting	27,4	26,3
Resultaat	0,0	0,0

Figuur 7.17

Schuldhulpverlening

8.1 Gebruik schuldhulpverlening

Het aantal unieke personen met een schuldhulpverleningstraject (2.433) is in 2019 nagenoeg gelijk gebleven t.o.v. in 2018 (Figuur 8.1):

Aantal inwoners schuldhulp per type traject*		
Schuldhulptraject	2018	2019
Instroom en diagnose	762	669
Inkomensbeheer licht	712	761
Inkomensbeheer middel	75	17
Inkomensbeheer zwaar	100	125
Intern proces	720	652
Lichte financiële ondersteuning	230	284
Duurzame financiële ondersteuning	301	464
Kredietverlening	788	729
Schuldnaanpak	855	859
Preventie	69	23
Totaal inwoners met schuldhulp	2.468	2.433

* In de tabel zijn de unieke inwoners per regel (voorziening) opgenomen. Het totaal aantal inwoners onderaan de tabel (vet gedrukt) is het totaal aantal unieke inwoners gedurende het jaarseel. Het totaal aantal verstrekte voorzieningen per jaarseel is de som van de getallen per kolom en kan hoger zijn doordat één unieke inwoner/persoon twee of meer verschillende voorzieningen kan hebben.

Figuur 8.1

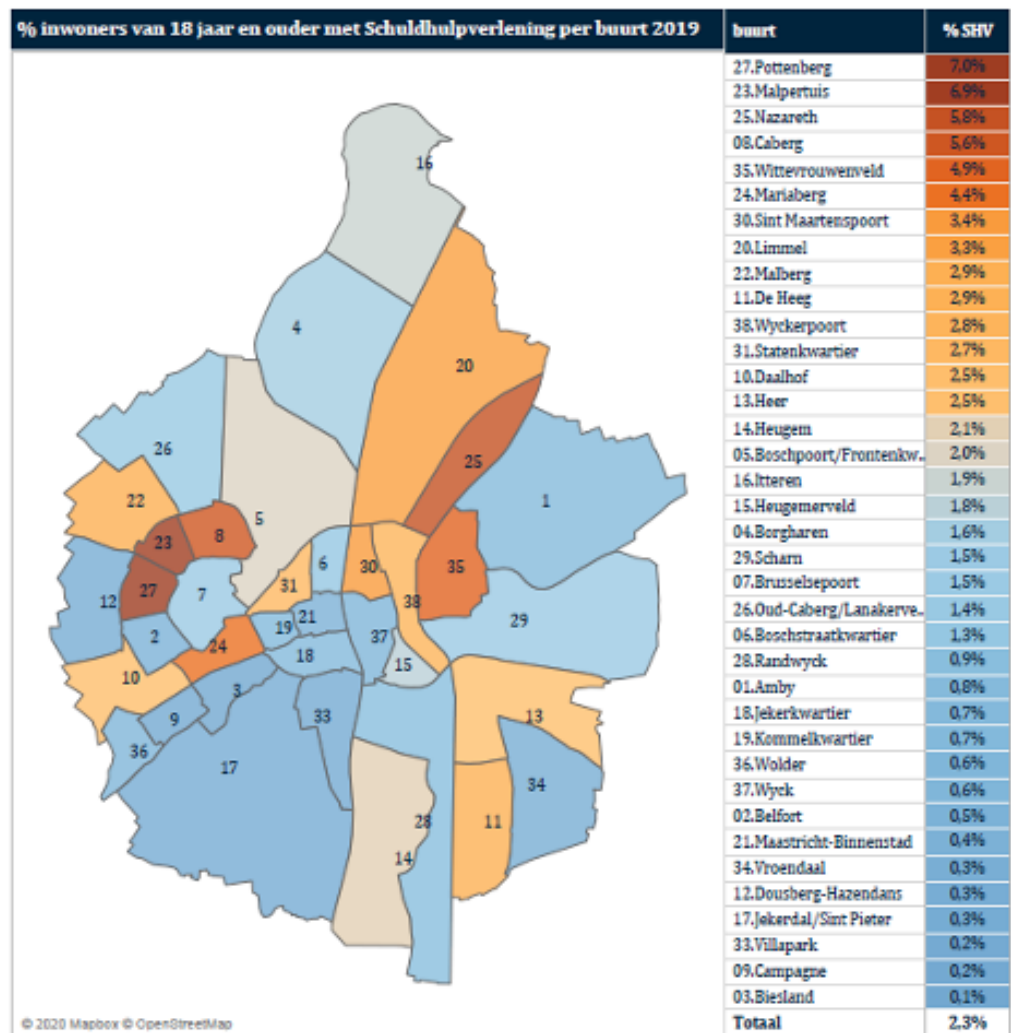
Het percentage inwoners met een schuldhulpverleningstraject is in 2019 identiek aan 2018. De meeste trajecten vinden plaats in de leeftijdsgroep tussen 23 t/m 66 jaar (Figuur 8.2):

% inwoners van 18 en ouder met Schuldhulpverlening		
gemeente	2018	2019
Maastricht	2,3%	2,3%

% inwoners met Schuldhulp per leeftijdscategorie		
	2018	2019
% cliënten 18 t/m 22 jaar	1,2%	1,2%
% cliënten 23 t/m 44 jaar	3,3%	3,3%
% cliënten 45 t/m 66 jaar	3,1%	3,0%
% cliënten 67 t/m 74 jaar	0,8%	0,9%
% cliënten 75 t/m 84 jaar	0,4%	0,4%
% cliënten 85 en ouder	0,1%	0,2%

Figuur 8.2

Het percentage burgers met een schuldhulpverleningstraject is in figuur 8.3 op buurt-niveau inzichtelijk gemaakt. De wijken Pottenberg, Malpertuis, Nazareth, Caberg en Wittevrouwenveld kennen het hoogste aantal inwoners (18 jaar en ouder) met schuldhulpverlening met 5-7%. Hierin is geen verandering opgetreden ten opzichte van 2018:

Figuur 8.3

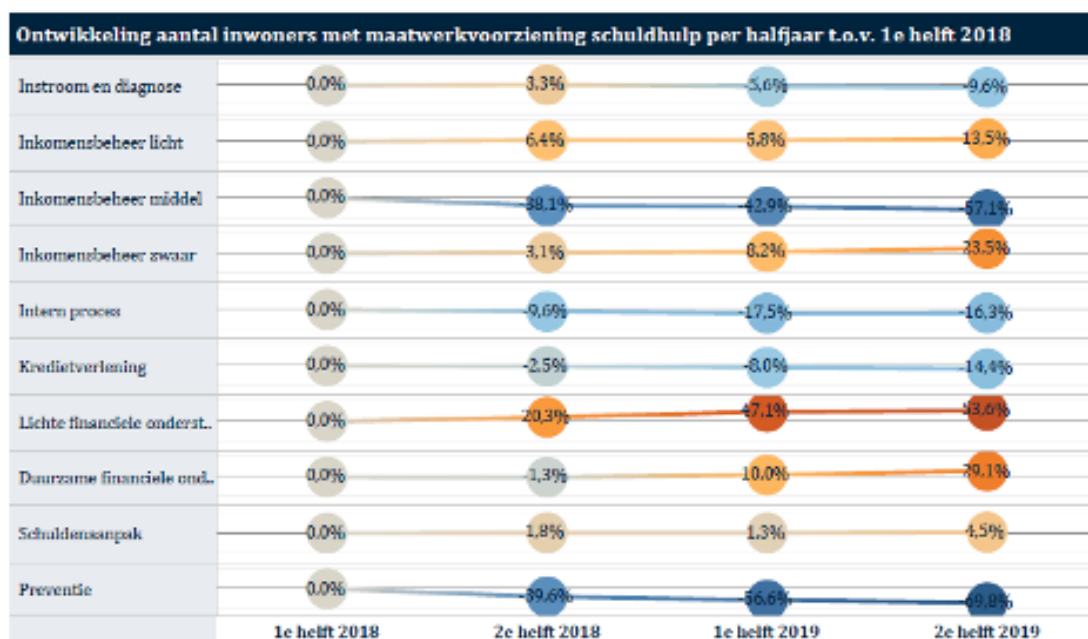
De ontwikkeling op het gebied van schuldhulpverlening vanaf 2018 tot en met 2019 wordt in de figuur 8.4 getoond. De schijnbare teruggang in preventie wordt veroorzaakt door de volgende elementen:

Met preventie wordt de cursus ‘Omgaan met geld’ bedoeld. Deze cursus wordt echter steeds minder vaak in het begin van het schuldhulpverleningsproces ingezet, omdat blijkt dat dit niet aansluit bij de mogelijkheden van burgers. De opzet van de cursus wordt nu herijkt en er wordt bekeken of de cursus verderop in het proces ingezet kan worden, bijvoorbeeld in het kader van nazorg.

Verder neemt Kredietbank Limburg (KBL) deel aan een aantal pilots en projecten om laagdrempelig en vroegtijdig in contact te komen met mensen met financiële vragen. Denk bijvoorbeeld aan de pilot Voorkomen Betalingsachterstanden Vaste Lasten, en het Jongerenperspectieffonds. Verder is de KBL partner bij de pilots Blauwe Zorg en

Krachtenbundeling en neemt de KBL deel in de Sociale Teams. Deze activiteiten en samenwerking in de keten dienen om vroegtijdig in contact te komen met huishoudens met financiële vragen en zorgen. In de monitor individuele voorzieningen wordt hierover echter niet gerapporteerd.

De afgenomen dienstverlening is op basis van de mensen die zich in de afgelopen periode op dat moment hebben gemeld en die blijkbaar zwaardere en langdurige vormen van ondersteuning nodig hebben. Uit landelijke cijfers blijkt dat mensen nog steeds lang wachten tot ze zich melden voor schuldhulpverlening. Dat kan verklaren waarom er zwaardere en langdurige ondersteuning nodig is.

Figuur 8.4

8.2 Financiën

Schuldhulpverlening maakt onderdeel uit van het totaalbudget armoedebeleid waardoor deze voorzieningen niet gescheiden uit te splitsen zijn in de begroting. Met ingang van de begroting 2020 zullen de kosten van professionele schuldhulpverlening wel apart zichtbaar zijn.